



## **Theologia Scholastica**

**Mayr, Anton**

**MDCCXXXII**

Quæstio III. De Distinctione inter Prædicata Dei, Absoluta, & Relativa.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84303](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-84303)

ob aliā rationē, de quo adhuc disputatur. Ad confir. dist. ant. non est notionalis similitudo communis omnibus tribus Personis. conc. ant. similitudo tantum communis duabus Personis. neg. ant. & conseq. De similitudine autem communis, seu essentiali loquitur S. Thomas 1. p. q. 35. a. 2.

Agitari hēc etiam solet Quæstio, an si Spiritus S. non procederet à Filio, esset ab hoc realiter distinctus. At quia hēc quæstio non est contenta in Elencho, & Tractatus hic aliās non est parvæ molis, breviter tantum pro aliquā notiā dico, verosimilius Spiritum S. in eo casu non fore distinctum à Filio; quia in Divinis non admittitur realis distinctio, ubi non datur oppositio producentis, & producēti, qualis in illo casu non datur inter Filium, & Spiritum S. Neque tunc esset eadem generatio Filii, quæ nunc datur; cū Filius non acciperet naturam ut fæcundam, seu conjunctam cum spiratione activa: nec essent duæ processiones, sed una tantum, per intellectum, & voluntatem simul: sicut suo modo, non per productionem realem, sed tantum per formalem, seu per emanationem aliquam metaphysicam, ab intellectu, & voluntate, realiter identificatis, emanant cognitione, & voluntio DEI, realiter identificata: & sicut in homine ab intellectu, & voluntate, juxta nostra principia realiter identificatis, id est, à tota anima, procedit quilibet actio vitalis. Plura, qui cupit, aedat Ruium, vel Suarezium.

### QUÆSTIO III.

#### *De Distinctione inter Praedicata DEI Absoluta, & Relativa.*

#### ARTICULUS I.

*An detur distinctio plus quam formalis inter praedicata absoluta, & necessaria DEI.*

758. **H**anc quæstionem ex Disputatione prima, ubi aliās solet tradi, in hanc quintam transtuli, ut simulagi queat de utraque distinctione, tam absolutorum inter se, quam relativorum inter se, itēmque de distinctione relativorum ab absolutis, & contingentium à necessariis. *Quid autem sint hēc praedicata, & quid discriminis inter illa sit, diximus n. 99.* Jam, ut à facilioribus incipiamus, prima conclusio sit circa distinctionem absolutorum inter se.

Dico itaque cum communi nostrorum. Inter praedicata absoluta, & necessaria DEI non datur distinctio nisi purè formalis; adeoque nulla de iis verificantur praedicata contradictoria. Dixi: inter praedicata absoluta, aut necessaria; quia, quid sentiendum de relativis, aut contingentibus, postea trademus. Conclusio autem probatur: *Distinctio plus quam formalis, vel etiam talis, ut verificantur praedicata contradictoria, infert mysterium aliquod, simile mysterio SS. Trinitatis, imperceptibile nostro in-*

tellectui, viribus suis relicto: ergo non debet admitti, nisi aut fides, aut saltem ratio efficacissima, cogat: atqui neutra nos cogit, ut patebit ex solutione objectionum: ergo. Unde tantum admittenda est distinctio formalis, rationis ratiocinata, seu cum fundamento in re: non quidem cum fundamento, vi cuius possint suscipi contradictoria: sed vi cuius intellectus humānus possit per diversos conceptus præcisivos diversimodè cognoscere Divinam naturam, e. g. ut potentem omnia producere, adeoque formaliter omnipotentiam: vel ut conscientiam rerum omnium, seu formaliter omniscientiam &c.

759. Ob. 1. Verum est dicere: Misericordia DEI non est justitia DEI: ergo verificantur contradictoria. Confir. 1. Plus distinguuntur DEUS justus, & misericors, quam justus, & justitia: sed ista distinguuntur formaliter: ergo illa plus, quam formaliter. Confir. 2. Ordo non datur sine distinctione plus, quam formalis: sed in DEO datur ordo: ergo. prob. mi. In creatis datur ordo, & est perfectio: ergo magis datur in DEO. Resp. neg. ant. Propositio hēc, ita simpliciter prolatā, non est vera: sed tantum vera est, si limitetur, additā particulā *formaliter*.

Ad 1. confir. om. ma. dist. mi. ista distinguuntur formaliter distinctione rationis ratiocinantis. conc. mi. rationis ratiocinata. neg. min. & conf. Explicatio non additur; quia supponitur nota ex Logica. Addo tantum, etiam distinctionem rationis ratiocinata unam esse majorem, quam alteram, sed adhuc intra limites distinctionis formalis; quia scilicet unum objectum potest præbere intellectui humano majus fundamentum, quam alterum, in ordine ad diversos conceptus. Ad 2. confir. dist. ma. ordo realis non datur sine distinctione plus, quam formalis. conc. maj. ordo purè formalis, & solum in conceptu. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. ad probationem dist. ant. in creatis, inter quæ datur realis distinctio, datur ordo realis. conc. ant. inter quæ tantum datur distinctio formalis. neg. ant. & conseq. Nec tamen in DEO est aliquid inordinatum; hoc enim significat privatum ordine debito: DEO autem, nec ordo realis debetur, nec ipse est ejus capax quoad prædicata necessaria &c.

760. Ob. 2. DEUS est cognitionis sui, & objectum suum: sed objectum debet esse priori ad cognitionem, adeoque plus, quam formaliter, ab ista distinctum: ergo. Confir. DEUS est cognitionis, & voluntio sui absoluta, & necessaria: sed cognitionis est prior natura ad voluntionem: ergo. prob. mi. nihil volitum, quin præcognitum: ergo. Resp. neg. mi. Potest cognitionis habere seipsum pro objecto. Sic statim docemur in summulis, quid se ipsam pro objecto, saltem inadæquato, habeat hēc cognitionis: *Omnis intellectus est actus vitalis.* Quare sufficit, objectum esse formaliter prius. Ad confir. dist. mi. cognitionis est prior natura in creatis. conc. mi. in Divinis, subdist. est prior formaliter. conc. min. plus, quam formaliter. neg. min. & conseq. ad prob. dist. ant. nihil volitum, quin præcognitum, hoc est, formaliter prius cognitum. conc. ant. plus, quam formaliter prius cognitum. neg. ant. & conseq. Plura vide n. 555.

761. Ob. 3. DEUS intelligit per intellectum: non intelligit per voluntatem: ergo dantur prædicta contradictoria: Confir. Cognitio DEI fertur in peccatum: volitus DEI non fertur in peccatum: hæc sunt iterum contradictoria: ergo. Resp. dist. 2. p. ant. DEUS non intelligit per voluntatem, realiter acceptam. neg. ant. per voluntatem, formaliter acceptam. conc. ant. & neg. conseq. Sic etiam homo intelligit per animalitatem, realiter acceptam, & sentit per rationalitatem, realiter acceptam, sine ulla contradictione: sed non intelligit homo per animalitatem, formaliter acceptam, ut suppono notum ex Logica.

Ad confir. dist. eodem modo ma. & mi. & nego consequentiam. Hoc argumentum est simillimum illi de actu contritionis, quod in Logica ad naufragium ventilari solet: scilicet, tam cognitio, quæ volitus DEI, realiter sumpta, fertur in peccatum, denominando illud cognitum; non armatum; ad hoc enim, ut denominet armatum, non sufficit quæcumque tendentia; sed requiritur tendentia specialis, vi cuius actus amplectatur motiva, impellentia ad complacendum sibi in peccato: quæ tendentia est longè remota ab actu contritionis in homine, & longissime ab omni actu Divino.

762. Ob. 4. Pater producit Filium per intellectum, & non per voluntatem: ergo de his verificantur contradictoria. prob. ant. Si Pater produceret Filium per voluntatem, tunc Filius esset volitus, & de linea volitiva: sed hoc est falsum: ergo. Confir. Filius est realiter identificatus cum volitione: ergo, si etiam producitur per voluntatem, erit de linea volitiva: quod tamen competit solum Spiritui S. Resp. neg. 2. membrum antece. in sensu reali acceptum. ad prob. dist. ma. si Pater produceret Filium per voluntatem, tantum realiter acceptam. neg. ma. si per eam formaliter acceptam. conc. ma. & mi. ac neg. conseq. Ad confir. iterum nego consequentiam. Scilicet potest eadem realiter causa, vel idem principium, producere realiter diversa, & ab his etiam diversas denominations accipere, videantur dicta n. 747, ubi plura in hanc rem diximus. videantur etiam dicta n. 551, ubi explicatum, quomodo prædicta aliqua habeantur adjectivæ, alia substantivæ &c. Ex his inferes, neque admittendas esse inter prædicta absoluta, & necessaria DEI, præcisions objectivas; quia non potest realiter cognosci unum, quin realiter cognoscatur & alterum: ut scilicet communiter nostri docent de animalitate, & rationalitate in homine. Reliqua, quæ hæc objici possent, aut jam sunt nota ex Logica, aut inferiorius melius declarabuntur.

## ARTICULUS II.

### Explicatio multiplex Identitatis, & Distinctionis in Divinis.

763. **M**Ultiplex assignatur divisio distinctionis; alia enim est *distinctionis realis*, alia *formalis ex natura vel*, alia *virtualis*, alia *pure formalis*, & hæc vel *rationis ratiocinantis*, vel *rationis ratiocinatae*.

quæ omnia supponerem ex Logica nota, si id explicarentur hi termini, non tantum, prout affirmantur, vel negantur de creatis, sed etiam prout affirmantur de Divinis, de quibus saepe aliter loquendum. Juxta quosdam *Distinctionis realis est distinctio in aliquo predicato intrinseco*: at hoc, quamvis verum sit in creatis, negatur à plurimis in Divinis; nam, ajunt, Pater, & natura Divina realiter identificantur, quamvis in aliquo prædicato differentiant. Et hinc etiam videtur, difficulter posse admitti, saltem non sine adjecta expositione, illa definitio distinctionis realis *Negabilitas unius de altero in recto*; nam videntur aliqua prædicta in Divinis esse negabilia de natura; cum tamen nullum possit esse realiter distinctum, ut ex dicendis patet.

P. Ulloa in sua *Logica maiore* disp. 1. c. 1. num. 4. asserit, ea distingui realiter, quæ, independenter ob omni operatione intellectus, talia sunt, ut etiam si existent in rerum natura, non posset unum affirmari de altero. Supponit autem hic Author, ea, quæ nondum existunt, e.g. possibilitem, & existentiam Antichristi, non identificari, strictè loquendo; hinc ait, ea negativè distingui. Idem Author cit. c. num. 1. sic ait: *Identitas realis est unitas, seu indivisibilitas in esse . . . . Distinctionis realis est multiplicitas, seu divisibilitas in esse*: item disp. 1. c. 2. n. 70. inquit: *Identitas realis in genere consistit in eo . . . . quod extrema, que identificata dicuntur, habeant unicam, simplicem, atque indivisam essentiam à parte rei, quin extrema identificata habeant ullam actualiem inter se distinctionem*.

764. Mihi tamen convenienter videtur posse definiri identitas realis, prout abstrahit ab identitate in creatis, & Divinis, *Affirmabilitas determinata unius de altero in recto, vel in concreto, vel saltem in abstracto, metaphysice accepto*; sive, ut paulo aliis terminis dictum est num. 551, *vel adjectivè, vel substantivè*: hoc est, ut vel per modum adjectivi possit prædicari; e.g. *Natura Divina est communicabilis tribus*: vel laitem per modum substantivi, seu formæ metaphysicæ: e.g. *Natura Divina est generatio*; hæc enim propositio vera est, quamvis vera non sit illa: *Natura Divina est generans*.

Ubi tamen adverte, prædicationem per modum substantivi non sat satis exactè exponi, dicendo, *Paternitas est id, volitus est id* &c. quamvis enim aliquando pro aliqua objectione solvenda ea responsio sufficiat, universaliter tamen falsum est, illam prædicationem per particulam *id* &c. sufficere ad identitatem realem; nam vera est hæc propositio: *Pater est id, quod est Filius*: quin detur identitas realis inter Patrem, & Filium. Unde melius dicitur: *Pater, vel Paternitas est communicabilitas cum tribus: volitus est absoluta necessitas existentie Divinae*. Hæc definitio identitatis videtur mihi saltem evitare aliquas triccas, ortas ex eo, quod quidam velint aliqua prædicta esse contradictoria, alii non, de quo forte inferiorius.

765. Supposita hac definitione identitatis, rectè definitur distinctionis realis, quod sit *Negabilitas determinata unius de altero in recto, tam in concreto, quam in abstracto metaphysico*: hoc est, ut possit negari alterum tam ut substantivum, quam ut adjectivum. Et sic Pater in Divinis potest

potest negari de Filio; nam verum est: *Pater non est Filius*: item etiam: *Pater non est Filiatio*. Duxi: in abstracto metaphysico, sive quando forma est metaphysica, quae scilicet realiter identificatur cum concreto; nam si substantivum esset tantum forma physica, non requireretur ad distinctionem etiam negabilitas in abstracto hoc physico; vera enim sunt haec propositiones: *Visio non est visum*: *Albedo non est album*, &c: *Albedo est distincta realiter, sicutem inadequatè, ab albo*: quavis negari non possit de visione, vel albedine hoc praedicatum tantum in abstracto; non enim verum est dicere: *Visio non est visio*: *Albedo non est albedo*: at, quia hac forma est tantum physica, definitio nostra tamen est vera; quia de albedine negabile est tam concretum album, quam quolibet abstractum metaphysicum, hoc est, realiter adaequatè identificatum cum albo, quaeunque excogitur.

766. Jam *Distinctio Scotistica*, seu *formalis ex natura rei*, juxta suos auctores est illa, quae datur antecedenter ad operationem intellectus, non inter plures res, sed inter plures formalitates: plures autem res ex Mastro in *logica disp. 1. q. 5. a. 2.* sunt, quae habent propriam existentiam, vel productur per physicum influxum à causa, & multiplicata faciunt plura simpliciter; *formalitates* verò sunt, quae non habent propriam existentiam, sed existunt per existentiam rei, in qua per physicam identitatem radicantur: nec producuntur per productionem physicam, sed tantum per metaphysicam: & multiplicata non faciunt plura simpliciter, sed tantum secundum quid, sive formaliter ex natura rei. Alii verò magis intelligibiliter docent, plures res esse, quae sunt separata, vel actu, vel potentia, vel proportione: separata autem proportione vocant, quorum unum est *causa*, vel *principium alterius*, ut scilicet defendi possit realis distinctio inter Personas Divinas, quae re ipsa non sunt inter se separabiles, sed tantum se habent proportionaliter, quasi essent separatae; quia habent oppositionem productentis, & producti. Alia verò, quae non sunt ita separatae, habent tamen diversas definitiones, ajunt, esse plures formalitates.

767. Sequitur *Distinctio virtualis*, quae re ipsa ex parte objecti, seu antecedenter ad operationem intellectus, non est distinctio: sed est tantum *æquivalentia distinctionis*, in ordine ad certos effectus, sive *denominationes*: sicut (quod est exemplum Ulloæ) prorex non est rex, *æquivalentia* tamen in ordine ad certas functiones regi; nam, sicut realis distinctio tribuit ita distinctis capacitatem recipiendi praedicata, vel *absolutè*, vel *conditionatè* contradictria, vel, ut unum habeat *denominationem*, quam alterum non habet: ita tribuit distinctio virtualis; sicut enim ob realem distinctionem de patre, & filio in creatis verificantur haec propositiones: *Pater non est filius*. *Filius est filius*: ita ob *virtualem distinctionem de essentia*, ac *Patre in Divinis* verificantur haec propositiones: *Pater non est Filius*: *Essentia est Filius*: videtur autem mihi cum Ulloa in *logica maj. disp. 1. n. 78.* distinctio virtualis commode posse definiri: *Identitas realis duorum capacium suscipiendi predicata, vel absolutè, vel sicutem conditionatè contradictria*: quid autem per praedicata conditionatè contradictria intelligatur, explicabimus n. 777.

Interim noto ex eodem Ulloa. Quemadmodum sèpe idem effectus potest provenire, tam à causa univoca, quam à causa æquivoca: ita potest capacitas ad praedicata contradictria, vel *denominationes* diversas, provenire, tam à distinctione reali (vel, si datur, à formalis ex natura rei, quae etiam se tenet ex parte objecti) tanquam à causa univoca, quam à distinctione virtuali, tanquam causa æquivoca. Unde distinctione realis, Scotistica, & virtualis, convenient in effectu, hoc est, in capacitate ad praedicata contradictria: at differunt ex parte causæ; nam realis, & Scotistica, est causa univoca: virtualis autem est causa æquivoca: prior utraque est rex, posterior prorex.

768. Hinc est, quod S. Thomas, & alii, præsertim antiquiores, etiam SS. Patres, atque Concilia, quamvis praedicata contradictria inter Personas, ac naturam Divinam admittant, tamen easdem Personas, ac naturam, tantum ratione inter se distingui, afferant: non utique tantum eo modo, quo animalitas, & rationalitas in homine distinguuntur ratione; alias non admitterent verificari contradictria de ipsis, uti tamen admittunt: neque mysterium SS. Trinitatis est ineffabile, ac supra nostrum captum; cum etiam tyro Logices capiat illam distinctionem: sed ita, ut quidem à parte rei, seu ante operationem intellectus, non detur vera distinctio; sed primum nos cognoscendo imperfectè naturam Divinam, & Personalitates, eas per nos conceptus, hoc est, *ratione, ac secundum nostram intelligentiam* (ut loquitur Joannes Theologus in Concilio Florentino sess. 18. post medium) distinguamus: interim tamen detur à parte rei æquivalentia distinctionis, seu capacitas ad suscipienda praedicata contradictria.

769. Jam *Distinctio rationis*, seu *formalis generice accepta*, definitur communiter *distinctio realis*, vel *æquivalenter talis, duorum conceptum idem objectum diversimodè representantium*: cuius explicationem suppono ex Logica, uti & notitiam divisionis in distinctionem *rationis ratiocinantis*, sive sine fundamento in re, & distinctionem *rationis ratiocinatae*, sive cum fundamento in re. Sed quia in uno objecto datur longè maius fundatum ad diversos conceptus faciendos, quam in altero; hinc etiam unum magis distinguuntur hac distinctione, quam alterum. Inter alia autem fundamenta est etiam capacitas subjecti ad suscipienda praedicata contradictria, quae capacitas vel maximè præbet fundatum ad diversos, imò oppositos conceptus: & hinc inter distinctiones *rationis ratiocinatae*, ea, quae est cum fundamento hujus capacitatatis, est maxima, eamque Ulloa disp. 1. c. 2. n. 57. vocat distinctionem *rationis Theologicam*, ut contradistinguat à Logica.

770. Hæc quidem distinctio in creatis non admittitur: admittitur tamen in Divinis, ex SS. PP. & Conciliis, cum S. Thoma, & aliis, qui distinctionem, quæ modò frequentius vocatur *virtualis*, reducunt ad distinctionem *rationis*, tanquam speciem ad genus. videatur Ulloa in *logica maiore disp. 1. c. 2. n. 58.* & c. 4. n. 145. & seq. maximè 148. Et juxta hæc dicta explicanda sunt omnes textus Conciliorum, SS. PP. S. Thomæ, & aliorum antiquiorum, qui dicuntur.

naturam Divinam, & Personas non re, sed tantum ratione differre, præsertim dicta Patrum Latinorum, & Joannis Theologi in Concilio Florentino, quos exhibet Ulloa *in modo citata logica n. 146.*

Sic sicut exponendus est S. Thomas, qui *z. p. q. 29. a. 1. ad 2. ita loquitur: In quantum essentia, & Persona in Divinis differunt secundum intelligentia rationem, sequitur, quod aliquid possit affirmari de uno, quod negatur de altero.* Ecce admittit S. Doctor, quod vi distinctionis formalis hujus specificæ in DEO, scilicet virtualis, possint verificari affirmatio, & negatio de realiter identificatis, hoc est, contradictoria. Et certè secundo loco sibi objecerat, quod affirmatio, & negatio non simul, & semel verificantur de eodem, & tamen verificantur de essentia, & Persona, adeoque ista non sint identificatae: nec responderet, non affirmari, & negari, realiter idem, sicut fit circa animalitatem, & rationalitatem, quando concipiuntur ut distinctiones: sed ait, posse idem affirmari, & negari ob distinctionem rationis, scilicet peculiarem, qua vocatur virtualis. Similia habet S. Doctor *in 1. disp. 34. q. 1. a. 1. ad 2. & alibi.* Quando autem S. Doctor videtur dicere, quod in ipsa perfectione essentia Divinæ continueatur, & Verbum, & principium Verbi, & omnia ad ejus perfectionem pertinentia, plus certè non vult dicere, quam omnes Personas esse realiter naturæ identificatas, & Filium non accepisse à Patre naturam distinctionem.

771. Huc spectat etiam, quod fusè tradit Ulloa de DEO *disp. 2. c. 3.* scilicet, quod antiquitus cognita tantum fuerit una species identitatis, nempe, quæ excluderet omnem disrepaniam in tertio, vel capacitatem ad prædicata contradictionia, & quæ datur in creatis: at, sicut multa modo per experientiam nobis innotuerunt, quæ antiquos latebant, e. g. alius major numerus planetarum, alius motus solis, vel Mercurij &c. ita nobis multa innotuerunt per fidem, quæ Aristoteli, & priscis illis sapientibus, incognita fuerunt: & inter alia innotuit nobis species identitatis realis, quæ simul esset capacitas ad prædicata opposita, vel disrepanlia in tertio: item alia species distinctionis realis, quæ starebant simul cum identitate in tertio. Quare modo distinguimus inter *identitatem tantum realem*, & inter *identitatem etiam virtualem*, de qua re Aristoteli nihil scivit. Per illam intelligimus identitatem quamcunque realem duorum, quamvis cum disrepanlia in tertio: per istam intelligimus identitatem exclusivam disrepanlia in tertio (intellige, vel absolutè, vel conditionatè talis) utraque datur in Divinis, attamen respectu diversorum prædicatorum; in creatis autem tantum datur posterior.

772. Ubi etiam notanda ex eodem Ulloa de DEO *disp. 2. c. 3. n. 24.* sunt sex veritates, ab Ecclesia definitæ, quæ in hac materia semper præ oculis habendæ sunt. Prima: *Personæ Divinæ sunt realiter ab invicem distinctæ.* ita definitum in pluribus Conciliis contra Sabellium, docentem, Patrem, & Filium, & Spiritum Sanctum, esse tria vocabula, significantia unam Personam, sed diversa munera. Secunda: *Una, triplex, & singularis est substantia, seu natura Divina.* ita defi-

nitum in Lateranensi sub Innoc. III. C. Domini mus contra Joachimum Abbatem, docentem, Divinas Personas esse unum DEUM unitate collectionis, sicut multi homines sunt unus populus. Tertia: *Nulla Persona Divina realiter distinguatur à natura.* ita definitum in Concilio Rhemensi, & Lateranensi contra Gilbertum Porretanum, docentem, Personas Divinas realiter distinguiri à natura. Quarta: *Filius est Deus, & Patri consubstantialis.* ita definitum in Nicano I. contra Arium, docentem, quod Filius sit creatura. Quinta: *Spiritus S. est Deus.* ita definitum in secundo Generali Concilio, seu Constantinopolitano I. contra Macedonium, docentem, quod Spiritus S. sit creatura. Sexta: *Filius procedit à solo Patre, & Spiritus S. ab utroque.* ita definitum in Florentino contra Photium, jam olim damnatum, & contra Marcum Ephesinum, atque sequaces Gracos Schismaticos.

Addendum, quod Ruiz citatus in thesibus Dilinganis, de SS. Trin. myster. an. 1709. editis, q. 3. a. 3. n. 142. afferit, & per se clarum esse videtur, nempe, quod ex communi Doctorum sensu Theologus in suis discursibus circa SS. Trinitatem eò propius accedat ad veritatem, quod difficultates hujus mysterii explicat conformius ad fidei propositiones: è contrario autem eò magis recedat, quod laboriosius luctari debet, ut, nescio quibus limitationibus, aut difficultatibus, si non etiam periculosis, expositionibus, opiniones suas cum veritatibus fidei conciliat.

## ARTICULUS III.

*Qualis distinctione detur inter Naturam, & Personas Divinas.*

773. **D**ico 1. Inter Personas Divinas, & Naturam, non datur ulla distinctione realis. ita certissima omnium; quamvis enim secundum fidem distinguantur inter se realiter ipsæ Personæ, nulla tamen distinguuntur realiter à natura. Probatu primò ex Lateranensi cit. n. 710. ubi definitur, quod omnes tres Personæ sint essentia: & antecedenter damnatur Joachimus Abbas oppositum docens, de quo n. præced. Secundò ex Concilio Rhemensi apud Severinum Binium tom. 3. p. 2. edit. Coloniens. fol. 1333. non longè ante finem, ubi refutatur Pontifex Eugenius III. definitivè: *Ne aliqua ratio in Theologia inter naturam, & Personam divideret, néve DEUS Divina essentia diceretur ex sensu ablativo tantum, sed etiam nominativo.* Idem supponitur in Concilio Florentino, in quo sess. 18. Joannes Theologus sic pronunciat: *Divina substantia, & Persona re quidem sunt idem: secundum autem modum intellectus nostræ differre videntur.*

Tertio S. Augustinus de Trinitate L. 7. c. 6. ait: *Non enim aliud est DEO esse, aliud Personam esse, sed omnino idem.* Ibidem sub medium ait: *Tres Personas ejusdem essentiae, vel tres Personas unam essentiam dicimus: tres autem Personas ex eadem essentia non dicimus, quasi aliud ibi sit, quod effe-*

essentia est, aliud, quod Persona. Similia habent etiam alii SS. PP. & Concilia paucim: itemque Sanctus Thomas cit. n. 770. & alii auctores, qui communissime docent, tantum dari distinctionem rationis inter Personas, ac naturam: in hoc stat difficultas mysterii SS. Trinitatis; si enim inter essentiam, & Personas datur distinctio realis, non esset minus perceptibilis natura Divina in tribus Personis, quam natura humana in tribus individuis. Confirm, ratione S. Bernardi apud Ulloam *disp. 1. log. major. c. 2. n. 28.* Si Paternitas est distincta ab essentia, vel est major, vel minor, vel aequalis essentia Divina: major esse non potest, ut patet: nec minor; quia alias esset creatura: nec aequalis; quia alias essent duo Dij aequales.

774. Dico 2. Inter Personas Divinas, & naturam, non datur distinctio Scotistica, seu formalis ex natura rei. Ita extra scholam subtilem reliqui Theologi communissime. Prob. Hæc distinctio juxta suos auctores est major, quam distinctio rationis: atque ex Conciliis, & PP. habetur, tantum dari distinctionem rationis in Divinis, ut ex dictis probatum est: ergo. Nec dicas, terminum ratione à Conciliis, & PP. usurpari pro ratione objectiva, seu quidditate rei: nam hæc est violenta expositio; cum enim dicant PP. sola ratione, aut intelligentia differre, & vox intelligentia significet modum nostrum cognoscendi, hoc solo, non autem etiam objectivè, distingui naturam à Personis afferunt. Confir. Major distinctio, quam rationis, admitti non debet, nisi probetur: sed non probatur, ut patet ex solutione objectionum: ergo.

775. Dico 3. Datur inter naturam Divinam, & Personas distinctio virtualis propriè dicta, ita Valentia *tom. 1. disp. 2. generali q. 1. punct. 2. in fine.* Tannerus *tom. 1. disp. 4. q. 3. dub. 2. num. 12.* Ulloa in *log. majore disp. 1. c. 2. num. 37.* & plurimi recentiores. Arriaga auctem de SS. *Trinit. disp. 42. sect. 5. n. 51.* ait, non posse negari re ipsa nostram tententiam à Catholicis: quamvis negari non possit, etiam magnam autoritatem stare in oppositum. Dixi: inter naturam Divinam, & Personas; quia, si de his verificantur contradictiones, tunc multò magis verificantur de ipsis Personis inter se; quod notandum propter aliquos, qui etiam inter Personas negant contradictiones, etiam si realiter distincte sunt. Dixi autem insuper: distinctio virtualis propriè dicta; nam Ulloa in *log. mat. disp. 1. c. 1. n. 7.* distinguit triplicem distinctionem virtualem. Prima est quæcunque distinctio rationis ratiocinata, seu cum fundamento in re, in ordine ad diversos conceptus de re illa formandos. Secunda est aequivalentia rei in ordine ad plura munera, alias realiter distinctis convenientia: sic, ait: virtualiter distinguitur sol; quia potest cælefacere, & illuminare, quæ munera præstat calor, & lux inter se realiter distincta: sed hæc item est distinctio tantum rationis ratiocinata logica, quamvis cum majore fundamento. Tertia est aequivalentia rei in ordine ad suscipienda prædicata contradictionia absolute talia, vel falso conditionate talia, seu, ut Ulloa vocat, illativa.

776. Per prædicata contradictionia absolute talia intelliguntur illa, quæ sunt negatio, & af-

firmatio ejusdem prædicati, e. g. *Homo est rationalis: Lapis non est rationalis: item Titius est dominus: Cajus non est dominus.* Ubi statim noto discri- men inter prædicata contradictionia, & propositiones contradictiones; nam prædicata contradictionia possunt verificari, ut manifestum est in realiter distinctis: at propositiones contradictiones non possunt unquam verificari, ut suppono; quia sunt negatio, & affirmatio ejusdem prædicati de subjecto omnino eodem: hoc est, nec realiter, nec virtualiter distincto. Dico: nec virtualiter distincto; nam cum subjectum, virtualiter distinctum, in ordine ad suscipienda prædicata contradictionia, æquivaleat duobus realiter distinctis, ut dictum n. 767. possunt unque de tali subjecto contradictionia verificari: adeoque vera esse de tali subjecto affirmatio, & negatio ejusdem, sine contradictione propositionum; tunc enim tales propositiones se habent, ac si haberent duo subjecta realiter distincta, de quibus absque dubio prædicata contradictionia verificari possunt. Unde etiam principium: *Idem non potest simul esse, & non esse:* tantum procedit, quamdiu manet intra suam sphæram, scilicet intra identitatem tam realem, quam virtualem, qualis datur in creatis: non autem, quando altius, quam decet, vult ascendere ad identitatem tantum realem, cum virtuali distinctione. Quare in illo principio intelligendum est, idem, tam realiter, quam virtualiter acceptum: pars est ratio de aliis hujusmodi principiis, ut observat recte Ulloa de *DEO disp. 2. c. 3. n. 30.*

777. Per prædicata contradictionia conditionate talia, seu illativa, Ulloa in *log. major. disp. 1. c. 2.* intelligit illa, quæ hic, & nunc contradictionia quidem non sunt: essent tamen, nisi in illo subjecto daretur distinctio virtualis. Exemplum sit in his propositionibus (ut docet hic auctor) *Essentia Divina communicatur: Paternitas non communicatur, vel: Essentia est communicabilis: Paternitas non est communicabilis:* hæc prædicata communicabilis, non communicabilis in his propositionibus, ait Ulloa, non sunt prædicata contradictionia. Probatur. In prima propositione, sub termino communicabilis intelligitur communicabilitas essentiae: in secunda vero intelligitur communicabilitas Paternitatis: illa est prædicatum reale, & verum: ista est Chimæricum: ergo non affirmatur, & negatur idem prædicatum, adeoque non sunt contradictionia absolute talia.

Probatur ant. ab Ulloa cit. *disp. 1. n. 76.* De essentia non prædicatur quælibet communicabilitas; non enim prædicatur communicabilitas alicujus e. g. qualitatis, vel rei cuiuscunque creatæ; sed tantum communicabilitas essentiae: item de Paternitate non negatur quælibet communicabilitas; nam Paternitas est realiter communicabilitas essentiae: sed tantum negatur communicabilitas Paternitatis: adeoque affirmatur, & negatur communicabilitas diversa, una possibilis, altera Chimærica, consequenter absque contradictione prædicatorum. Et eodem modo videtur hic auctor loqui de propositionibus: *Pater generat: Essentia non generat:* quia etiam in prima intelligitur generatio vera, à Patre, tanquam Principio ut quod, proveniens: in secunda intelligitur generatio Chi-

mærica, proveniens à natura, tanquam principio ut quod. Quod autem ita intelligentur propositiones illæ, habetur ex ipso usu, ac intelligentia Ecclesiæ, & ex ipsa ratione modò adducta.

778. Si dicas, ergo saltem dici potest: *Pater est communicabilis communicabilitate essentia: Natura est generans generatione Patris.* Rsp. mihi non videri has propositiones simpliciter ita proferendas; quia ex usu, & communis acceptio non significant, quod Pater secundum essentiam, seu quod essentia Patris sit communicabilis, aut quod natura tantum sit identificata cum generatione activa; sed videntur significare, quod communicatio essentia sit ratio communicandi ipsam Paternitatem: & natura sit principium ut quod, generans per generationem Patris: quæ non sunt vera. Vide Ulloam de DEO disp. 2. c. 3. num. 38. ubi ait, has propositiones implicare, eoque conjugatur utraque communicabilitas. vide etiam eundem disp. 1. c. 2. num. 95.

Quare ad mentem Ulloæ ista prædicata *generans: non generans: communicabilis: non communicabilis*, in supradictis propositionibus, non sunt absolute contradictoria, sed conditionatè; hoc est, essentia talia; nisi daretur inter essentiam Divinam, & Paternitatem distinctio virtualis; nam, si essentia, & Paternitas essent realiter, & virtualiter identificata, tunc communicabilitas essentia esset realiter etiam communicabilitas Paternitatis, & utraque esset possibilis, vel utraque impossibilis. Quod autem realiter diversa sint haec communicabilitates, habetur à distinctione virtuali, sine qua tam parum communicabilitas essentia esset diversa à communicabilitate Paternitatis, quam parum similitudo animalis est realiter diversa à similitudine rationalis, in eodem individuo, & respectu ejusdem termini relativi. His explicatis

779. Probatur conclusio. Esse Filium Divinum, & non esse Filium Divinum, sunt prædicata contradictoria absolute talia: *Esse communicabile, & non esse communicabile*, sunt prædicata contradictoria saltem conditionatè talia: atque antecedenter ad omnem operationem intellectus datur capacitas ad ea verificanda in essentia Divina, & Persona e. g. Patris (& omnino similis est ratio circa alias duas Personas) realiter inter se identificatis: quin etiam hæc prædicata contradictoria, vel absolute, vel conditionatè talia, actu verificantur de essentia, ac Persona: ergo ex num. 767. datur inter illas distinctio virtualis strictè dicta. maj. quoad secundam partem, seu quoad prædicata *communicabile, & non communicabile* est jam explicata num. 778. quoad primam partem, seu quoad *esse Filium, & non esse Filium*, probatur. Prædicata contradictoria sunt illa, quorum unum est contradictoriè oppositum alteri, vel exclusivum alterius, & hinc juxta omnes sunt contradictoria prædicata, *albus, non albus, homo, non homo*: ergo etiam ista sunt contradictoria *Filius, non Filius*. Confirmatur. Istæ duæ propositiones: *Homo est rationalis: Equus non est rationalis*: habent prædicata contradictoria: ergo etiam istæ duæ propositiones: *Essentia Divina est Filius: Pater non est Filius*.

780. Respondent quidam apud Vasquez (ut citat Ulloam in log. ma. disp. 1. c. 2. num. 45.)

propositionem hanc: *Pater non est realiter à parte rei Filius: esse falsam; eoquod sensus sit: Pater non est quidquam, quod est Filius: cùm tamens sit essentia Filii.* Confirm. Ista Propositio: *Essentia non est ingenita: ideo est falsa; quia sensus est: Essentia non est id, quod est ingenitum: cùm tamen essentia sit Pater, qui est ingenitus.* Sed contrà. Hac ratione etiam falsa esset hæc propositio: *Essentia non distinguitur à Filio: quia etiam haberet sensum: Essentia non est quidquam, quod distinguitur à Filio: quod est falsum; cùm essentia sit Pater, qui distinguitur à Filio.*

Dein falsum est, quod propositio negativa semper significet, quod id, de quo negatur alterum, non sit quidquam illius; nam juxta omnes est vera propositio: *Animæ non est homo: licet anima sit aliquis hominis.* Rursus saltem verificabuntur ista contradictoria: *Pater non est Filiatio: Essentia est Filiatio.* Si replicare velles, Filiationis essentiam esse in Patre, urgeri potest argumentum de eo, quod saltem reale superaddit essentia Filiatio; nam, quidquid dicatur, saltem in Filio est aliqua realitas, realiter distincta à Patre (alias non distinguerentur inter se realiter) & tamen illa ipsa est essentia, non vero est Paternitas: ergo redeunt contradictoria: *Pater non est realitas, quæ est in Filio realiter distincta à Patre: Essentia est realitas, quæ est in Filio realiter distincta à Patre.*

Ad confirm. neg. ill. illa propositio non ideo est falsa; alia est falsa & ista: *Essentia non est genita: si sensus esset: Essentia non est id, quod est genitum: cùm essentia sit Filius, qui, est genitus.* Unde ratio falsitatis illius propositionis est definitio Ecclesiæ, cui occasionem dedit sequens ratio: Si natura, propter identitatem cum generante, deberet dici generans, etiam, ob identitatem cum generato, deberet dici genita: atque non potest dici generans, & genita; quia inter prima principia hujus mysterii est, oppositionem generantis, & geniti, inducere distinctionem realem: & consequenter, si naturæ utrumque convenire, deberet esse realiter distincta à se ipsa, quod implicat.

781. Respondent alii, etiam in his propositionibus: *Pater non est Filius: essentia est Filius*: prædicari duo diversa: in priore Filius Chimæricus, qui deberet esse identificatus cum Patre: in secunda Filius verè Divinus, qui sit identificatus cum essentia. Sed hac ratione neque est prædicata contradictoria: *Homo est rationalis: Equus non est rationalis*: quia possit dici, in priore propositione prædicari veram, in secunda tantum Chimæricam rationalitatem: & sic numerum prædicatum, quod affirmatur de uno, negaretur de alio: quod est contra omnem Philosophiam. Dein est certum ex fide, quod Pater non sit verus Divinus Filius: ergo hic potest de eo negari: adeoque propositio: *Pater non est Filius: intelligendo verum Filium, est verissima: & tamen etiam vera est altera: Essentia est Filius verus Divinus: unde non negatur Filius Chimæricus identificatus; sed negatur identitas inter verum Filium, & Patrem: nam habet quidem Filius identitatem secum ipso, & cum essentia: non autem cum Filio identitatem habet Pater. Sic etiam, quando dico: *S. Petrus non est S. Paulus: non venit ex parte prædicati Chimæricus**

cus S. Paulus, sed verus, qui tamen negatur de S. Petro; alias nunquam negaretur aliquid possibile de altero possibili, sed tantum de impossibili, quod est omnino falsum. Quare semper verum est, quod essentia habeat aliquam identitatem, quam non habet Paternitas: quæ iterum sunt contradictoria.

782. Neque dicas, suprà ex Ulloa dictum, propositiones: *Essentia communicatur: Paternitas non communicatur*: non habere prædicta contradictoria; nam, etiam supposita illâ doctrinâ, est disparitas magna inter illas propositiones, & istasjbi enim saltet abstractum prædictati, scilicet communicabilitas naturæ, non potest negari de Paternitate: at in his propositionibus potest, & debet negari; nam verissimum est, non tantum: *Pater non est Filius*: sed etiam: *Pater non est Filiatio*. Accedit, ut adverbi Ulloa, quod similibus explicationibus adversariorum tandem tota difficultas mysterii reduceretur termè ad distinctionem pure formalem, quod est contra omnem sensum Catholicorum.

Sanè, si admittatur cum aliquo Recentiore, relato in cit. *Theb. Dilingan. de SS. Trinitate n. 142.* ista propositione: *Essentia realiter specata est eodem, sed non alio modo, generans, genita, & procedens, quo Pater est generans, Filius est genitus, & Spiritus S. procedens*: tunc difficultas in mysterio hoc capiendo, non est major, quam illa, quam capit *Logicus* quilibet in animalitate, & rationalitate, eodem, & non diverso modo, cognita. Ulterius, admissa ista propositione, vix videtur, servatâ doctrinâ consequentiâ, posse negari ista: *Essentia realiter specata est eodem modo, sed non alio, distincta, que est distinctus Pater, Filius, & Spiritus S.* quæ tamen admitti nequit, quam potest. Et cur non etiam admittitur ista: *Pater realiter est Filius?* quæ propositione utique, ut prior, admitti nequit; quamvis referatur loco dictato Recentior ille eam non omnino horre.

783. Confirmatur conclusio 1. SS. PP. & fideles videntur sane inter naturam Divinam, & Personas agnoscere aliquam oppositionem prædicatorum; alias cur ita extollerent sublimitatem hujus mysterii? cur ita inculcarent necessitatem captivitatis intellectus; si non superaret principium lumine naturæ nota, & omnia possent salvare per distinctionem pure formalem, qualis datur in creatis, & quæ certè supra captum non est? Sanè nostra sententia videtur longè simplius, ad mentem Conciliorum, & Ecclesiarum, atque etiam longè conformius conceptui, quem de hoc mysterio habent fideles, explicare propositiones fidei, dum adversarii, nescio quas, expositiones adhibent, de quibus apud SS. PP. & Concilia nulla ostentio: est autem, si verba sententia ex n. 772, est præferenda.

Confirmatur conclusio 2. negatîvè. Si de natura, & relationibus non possent verificari prædicta contradictoria, tunc ideo; quia etiam deberent verificari propositiones contradictoriae: sed hoc non sequitur: ergo, minor probata jam est n. 776. Nec dicas, nos facere circulum viuolum, dicendo, ideo verificari tantum prædicta contradictoria, & non propositiones con-

R. P. Ant. Mayr Theol. Tom. I.

tradictoriae; quia datur distinctio virtualis: & ideo dari distinctionem virtualem; quia verificatur de eodem realiter ente prædicata contradictionia. Resp. enim, nos quidem assignare distinctionem virtualem, tanquam rationem à priori, quare sola prædicta, non autem propositiones contradictoriae verificantur: non tamen hæc prædicta contradictionia assignare, tanquam rationem à priori distinctionis virtualis; hujus enim ratio (si tamen aliqua à priori esse potest) est ipsa sublimissima essentia Divina, capax sibi identificandi tres Personas realiter distinctas, vel terminations diversas &c. quæ capacitas innovuit nobis per fidem.

## ARTICULUS IV.

### Solvuntur Objectiones.

784. Ob. 1. contra primam conclusionem. *Relations, seu Personalites sunt modi essentiae Divinae*; sed modi sunt realiter distincti à modicato: ergo relations ab essentia, ma. habetur ex Patribus, quos citat Ruiz. Confr. Ubi datur contradictionis, debet dari realis distinctio: at qui juxta nos inter essentiam, & relations datur contradictionis: ergo etiam realis distinctio. Resp. disting. ma. Relations sunt modi physici, neg. ma. metaphysici, sive tantum ratione distincti. conc. mai. & dist. sic min. neg. conseq. Nec plus volunt Patres, qui tunc pugnabant contra Arianos, negantes, posse communicari naturam sine Paternitate: atque dicebant, cum Paternitas sit modus essentiae, ratione distinctus, (hoc est, juxta nostram explicationem virtualiter) posse unum sine altero communicari. Ad confirm. neg. ma. de contradictione tantum prædictorum acceptam; nam hæc capacitas potest provenire etiam à distinctione virtuali, de qua re n. 767. jam dictum.

785. Ob. 2. contra 2. conclus. *Essentia est in Patre: Filiatio non est in Patre*: sunt veræ propositiones, antecedenter ad operationem intellectus: ergo inter eas datur distinctio antecedenter ad operationem intellectus, seu formalis ex natura rei. Confr. Unum actu ex natura rei distingui ab alio, est actu ex natura rei non esse istud: sed hoc verificatur de essentia, & Paternitate: ergo. Resp. 1. cum Ulloa in *logica maiore disp. 1. c. 2. n. 32.* Paternitas, vel Filiatio, & essentia sufficiunt realiter, simpliciter, & absolute contradictionia: ergo, si distinctio deberet proportionari susceptioni contradictioniorum, deberent realiter distingui. vide etiam eundem de *DEO disp. 2. c. 3. n. 25.*

Resp. 2. in forma neg. conf. ex jam saepe dictis. Ad confit. Major iterum probat, vel omnino realis distinctionem, vel nullam obiectivam: quare dist. ma. unum ita distingui est actu non esse istud, ita, ut negari de ipso possit omnis identitas, tam realis, quam virtualis; vel unum de altero, tam in concreto, quam in abstracto metaphysico. conc. ma. ut tantum negari possit identitas virtualis, vel tantum in concreto quomodo cunque. neg. ma. & dist. neta sic mi. nego conseq. Accedit, quod nondum

videam, quomodo immediatè posse dici, quòd essentia ex natura rei non sit Paternitas: quamvis de aliquo identificato cum essentia posse dici, quòd non sit Paternitas, scilicet de Filiatione, quæ tamen est realiter distincta à Paternitate: unde etiam videtur posse negari minor.

786. Ob. 3. Capacitas ad verificanda prædicata contradictionia, seu distinctio virtualis, datur à parte rei: ergo est aliqua distinctio objectiva, seu antecedens operationem intellectus: non autem est realis: ergo formalis ex natura rei. Confir. Distinctio Scotistica nihil est aliud, quām capacitas ad contradictionia, antecedens operationem intellectus: sed hanc nos admittimus: ergo. Resp. retorq. argum. Etiam capacitas objecti, ad recipiendas denominations diversas à conceptibus diversis, datur à parte rei, quin sit distinctio ipsius objecti à parte rei: & si aliqua esset, cùm capacitas detur realiter, esset distinctio realis. In forma neg. conseq. quia non est distinctio objectiva, sed tantum virtualis; quamvis realiter, sive à parte rei existens. Ad confir. neg. maj. Juxta Scotitas datur vera aliqua distinctio, antecedens operationem intellectus, quæ est causa illius capacitatibus contradictioniorum. Sic etiam in creatis distinctio realis non est formaliter capacitas verificandi contradictionia: sed est causa, seu radix hujus capacitatibus. vide Ulloa in *log. mai. disp. I. c. 2. n. 33.*

787. Ob. 4. In DEO non datur tantum una perfectio, sed plures: non plures realiter: ergo plures formaliter ex natura rei, prob. mai. In DEO non tantum datur sapientia, aut tantum justitia &c. sed sapientia, & justitia &c. ergo. Confir. S. August. I. 6. de *Trin.* c. 5. fertur dicere (quamvis ibi non inveniatur) *Non eo Pater, quo DEUS, neque eo DEUS, quo Pater.* S. Damascenus de fide I. c. 4. ait, sapiens, justum &c. non esse naturam DEI, sed circa naturam: ergo distinguuntur ista saltu formaliter ex natura rei. Resp. neg. conseq. Illæ perfectiones sunt tantum pure formaliter, seu per conceptum nostrum distinctæ, ad prob. conc. ant. neg. cons. non quidem datur tantum sapientia, seu perfectio, tantum habens formalitatem sapientia: sed tamen perfectio, quæ in DEO datur, est realiter tantum una: attamen complectitur in se re ipsa omnes formalitates omnium perfectionum DEO possibilium, sine ulla distinctione plus quam pure formalis. Ad confirm. nego consequiam. S. Damascenus tantum adstruit distinctionem pure formalem, S. Augustinus ad summum virtualem. vide Ulloam in *log. mai. disp. I. c. 2. n. 36.*

788. Ob. 5. contra 3. conclusionem. Si verificantur prædicata contradictionia de essentia, & Personis, tunc debet aliquid verè negari de essentia, quod verè affirmatur de Personis, & vicissim: sed hoc non potest dici: ergo. prob. mi. Quod verè affirmatur de Persona, & verè negatur de essentia, debet esse realiter distinctum ab ista: sed nullum prædicatum in Divinis potest esse realiter distinctum ab essentia: ergo. mi. prob. Nihil est in DEO, quod non sit realiter DEUS ex n. 518. ergo nullum prædicatum Divinum potest esse realiter distinctum ab essentia: Confir. Si Pater est realiter generans, & oppositus Filio: natura autem realiter non est gene-

rans, nec opposita Filio, debent prædicata generant, & oppositi esse realiter distincta à natura: ergo hæc prædicata non erunt DEUS.

Responseri potest 1. insistendo principiis Ulloæ, neg. ma. nam tantum de Persona, non autem de essentia debet aliquid negari; quia, si prædicata sint verè contradictionia, non negatur aliquid de essentia, e. g. non negatur Pater, aut Filius. Quando vero negatur aliquid de essentia, tunc prædicata non sunt absolute contradictionia; sed tantum conditionatae. e. g. esse generans, non esse generans: esse oppositum, non esse oppositum, ut explicatum n. 777. nam etiam hic negatur tantum oppositio essentia, non Paternitatis; nam oppositio Paternitatis est realiter identificata essentia, ad prob. mi. omittitur totus syllogismus, & negatur suppositum, quod prædicatum *generantis generatione essentie*, vel *oppositi oppositione essentie* detur in *Divinis*. ad prob. mi. secundæ. iterum omittitur totum. Ad confir. dist. antec. si ista prædicata sint absolute contradictionia. conc. ant. si non sint. neg. antec. & conseq.

Responseri potest 2. dist. maj. si verificantur contradictionia, debet negari aliquid de essentia tantum in concreto. om. ma. debet negari etiam in abstracto metaphysico. neg. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. ad prob. mi. disting. ma. quod verè negatur de essentia tam in concreto, quam in abstracto, debet esse distinctum. conc. mai. quod tantum negatur in concreto, neg. mai. & conc. mi. neg. conseq. ad prob. min. 2dæ concedo totum; quia non est contra nos. Ad confir. dist. ant. si natura non est generans &c. nec est generatio in abstracto, om. antec. si saltem est generatio in abstracto, neg. antec. & conseq. Explicatio responsionis petenda est ex n. 764.

Ne quis autem putet, hanc responsionem esse inusitatum, Ulloa in *log. majore disp. I. c. 2. n. 77.* ait, a plerisque negari, vel certè distinguunt hanc propositionem: *Omne, quod verè negatur de altero, existente in rebus, distinguuntur realiter ab illo altero.* Videtur etiam coincidere cum his P. Junius apud Ulloam in *log. mai. disp. I. c. 1. n. 17.* ubi distinguit inter *identitatem prædicativam*, & *identitatem entitativam*: aitque, entitativum stare in eo, quod duo conceptus objectivi dicant easdem entitates, quamvis de se invicem prædicari nequeant; nam si prædicari possint, ait, dari etiam identitatem prædicativam. Quare etiam ad talem negationem videtur sufficere distinctione virtualis.

789. Dices. Si aliquid potest prædicari de essentia substantiæ, vel in abstracto, non autem concreti, eo ipso debet concretum aliquid involvere, quod in essentia non datur: sed illud debet realiter ab essentia distinguiri: ergo debet juxta nos adhuc admitti prædicatum aliquod in *Divinis*, quod realiter distinguuntur ab essentia. Resp. 1. om. ma. neg. mi. Non debet distinguiri ab essentia prædicatum, quod realiter datur in *Divinis*; sed tantum debet esse forma concreti, requisita ad denominandam essentiam e. g. generantem: hæc autem non datur in *Divinis*; nam ad denominandam essentiam generantem non sufficit generatio quæcumque activa; hæc enim proposicio: *Essentia est generans*: ex communi acceptione Conciliorum, & ex di-

*Etis n. 777. & 778.* significat, quod essentia sit generans, generatione respiciente ipsam essentiam, tanquam principium ut quod: quæ generatio est Chimærica, & nullatenus datur in Divinis: deficientia ergo forma deficit concretum.

790. Responderi etiam potest 2. cum alius, & quidem in ordine ad hanc objectionem circa essentiam, & Personalitates bene, quamvis fors alii casibus de terminationibus contingentibus aliquanto difficultius applicetur responsio: responderi, inquam, potest, ad hoc, ut concretum possit prædicari, vel dare suam denominationem, requiri formam denominantem, unionem formæ, & simul capacitatem subjecti ad eam denominationem: &, quacunque ex his deficientia, deficere denominationem, seu concretum non posse prædicari.

Sic, licet color uniretur Angelo, non posset hic dici coloratus; quia, licet haberet formam, & unionem ipsius, tamen non haberet capacitatem ad eam denominationem, quæ stat in materialitate: sic etiam, licet Christo Domino unita sit gratia sanctificans ejusdem speciei cum nostra, quæ est forma denominans Filium adoptivum, tamen Christus Dominus, neque ut homo, potest dici Filius adoptivus, ut habet Concilium Francofordiense sub Adriano Papa; quia scilicet deest Christo capacitas ad hanc denominationem, nempe natura extranea, seu non unita Divina, de qua re solet agi in tract. de incarn. Quare, etiamsi naturæ, seu essentia Divina, sit non tantum unita, sed etiam realiter identificata forma, seu quasi forma, denominans generantem, scilicet generatio activa, tamen deest ipsi capacitas ad hanc denominationem, quæ stat in eo, quod generans sit realiter distinctus à generato, sive quod non sit Filius.

Utenim rectè ait Ulloa in *log. major. disp. 1. c. 2. n. 47.* unus ex cardinibus hujus mysterii est, necessariò intercedere distinctionem realem inter principium producens, & productum: atqui essentia Divina non est realiter distincta à producto, seu generato, sive est Filius: quare non deficit ei aliquid positivum, ad eam denominationem requisitum, sed tantum aliquid negativum, scilicet negatio prædicati Filii: adeoque non sequitur, quod aliquid positivum prædicatum sit in Divinis, quod non realiter identificetur cum natura. In forma disting. ma. debet concretum involvere aliquid negativum, quod in essentia non datur. om. ma. aliquid positivum, neg. ma. & om. mi. disting. conseq. debet admitti in Divinis aliquid prædicatum negativum, quod non datur in essentia. conc. conseq. debet admitti aliquid prædicatum positivum, neg. conseq. Quod autem Persona habeat aliquam negationem, quam non habet natura, innegabile est. Tandem essentia Divina ad minimum, quidquid est in Divinis, habet substantivè, si non adjective.

791. Ob. 6. Si inter naturam, & Filium verificarentur contradictiones, tunc Filius esset verè realiter productus, natura non esset verè realiter producta; sed hac ratione realiter distinguenter: quod est contra fidem: ergo illa contradictiones non verificantur. prob. mi. Producens, & productum in Divinis realiter distinguuntur: sed productum, & non productum

magis opponuntur, quam producens, & productum: ergo multò magis debent realiter distinguiri productum, & non productum. Confir. Ideo producens realiter distinguitur à producto; quia producens non potest esse productus; neque enim potest produci à seipso, neque ab eo, quem producit: & hinc necessariò est non productus: sed etiam productum non potest esse non productum: ergo etiam productum realiter distinguitur à non producto: ergo, si verè in sensu reali ista contradictiones verificantur de essentia, & Filio, etiam deberent realiter inter se distingui Filius, & essentia: quod est contra fidem: ergo. Resp. neg. mi. ad prob. neg. mi. Saltem sumptam de producente Divino; quia hic necessariò est non productus. Quamvis autem in creatis possit idem esse productum, & producens (intellige, quod possit esse producens respectu alterius) quin idem simul possit esse productum, & non productum, & sic ista videantur magis inter se distingui: tamen, cum in creatis nihil sit necessariò non productum, & nihil necessariò distinguatur pro semper à producto: in Divinis autem producens sit necessariò non productus, & necessariò pro semper distinguatur à producto: hinc magis distinguitur in Divinis producens, & productus, quam in creatis productum, & non productum.

Dices: Saltem ista sunt æqualiter opposita. ergo debent esse æqualiter distincta. Resp. om. ant. neg. conseq. De hac re agit Ulloa in *log. ma. disp. 1. c. 2. n. 65. & seq.* atque distinctionem virtualem ex principiis fidei deduci: & ex iisdem etiam debere desumi, ad quæ prædicata se extendet, ad quæ non. cum ergo ex fide habeamus, producens, & productum, seu Patrem, & Filium realiter distingui, debemus dicere, ad ea prædicata distinctionem virtualem se non extenderem: cum iterum ex fide habeamus, naturam non productam, & Filium productum, realiter identificari, debemus dicere, ad hæc prædicata se extenderem distinctionem virtualem.

792. Ad confir. dist. mi productum non potest esse id, quod est quomodounque non productum. neg. mi. non potest esse id, quod simul est producens, & non productum. conc. mi. & neg. utramque conseq. Productum non distinguitur in Divinis ab omni non producto, ut est fide certum; quia Filius non distinguitur realiter ab essentia: sed tantum distinguitur ab aliquo certa speciei non producto, hoc est, ab illo non producto, quod simul est producens. Quænam autem prædicata contradictiones in Divinis inferant distinctionem realem, quænam tantum virtualem, non potest desumi ex lumine naturali solo; quia hoc caligat ad illa mysteria: sed debet desumi ex lumine naturali, ut illustrato per principia fidei; hæc autem nobis per suam illustrationem monstrant, quod producens, & productum, in Divinis dicant distinctionem realem, non verè productum, & non productum, quamvis videantur æqualem haberet oppositionem.

Jam, an aliqua prædicata sint contradictiones absolute talia: an tantum conditionatae, seu illativa talia: vel omnino nulla, debet, ut ait Ulloa in *log. maj. disp. 1. c. 2. n. 51.* desumi ex legitima terminorum expositione, juxta communem

nem acceptiōnem, & usum, ex quo desumendū, quānam intelligatur forma concreti. Difficillimē autem, vel omnino non potest probari, quōd aliqua contradicō prædicatorum sit major, quām altera; quia tandem omnis oppositio, & contradicō, reducitur ad esse, & non esse. Quamvis autem etiam probaretur, una esse major, quām altera, tamen fides adhuc jubaret quiescere, & dicere, quōd una, quamquam fortē apparenter major, tantū exigat distinctionem virtualem, altera realem. Si dicas, sic respondere esse configere ad latibula, & mysteriorum sacraria. Resp. istud non esse in hac materia absurdum; cūm veritas, seu cognitio naturæ distinctionis virtualis, ut ait Ulloa in *log. mai. disp. I. c. 2. n. 68.* lateat in sacrario fidei, ibique quāri debet.

793. Ob. 7. Quālibet Persona est totum id, quod est in DÉO: ergo non potest differre in aliquo prædicato ab essentia. antec. prob. Sic SS. PP. paſſim loquuntur: & S. Bernardus ep̄. 190. ad *Innocentium Papam cap. 2.* sic ait: *Totum nēmē est Pater, quod Pater, & Filius, & Spiritus S. totum Filius, quod ip̄e, & Pater, & Spiritus S. totum Spiritus S. quod & ip̄e, & Pater, & Filius. ergo.* Relp. dist. ant. quālibet Persona est totum id, quod est in DÉO essentiale, concant, est totum id, quod est in DÉO personale, subdit, est totum id formaliter, ita, ut una Persona sit formaliter altera. neg. ant. (hoc enim est clare falso) est totum id eminenter, vel aequivalenter. conc. ant. & neg. conseq. ad prob. disting. ant. ut suprā. S. Bernardus loc. cit. manifeste, & fusē loquitur de essentia, vel substantia DEI, quam ait omnibus communem: agitque contra Petrum Abailardum, quem, ait, negare, Spiritum S. esse de Patris, & Filiī substantia: & statim post verba objecta sic ait: *Nec enim verum, summīnque bonum, quod sunt, inter se particula- riter dividunt, quoniam nec participaliter id possi- dent, sed hoc ipsum essentialiter sunt: & mox ul- terius distinctionem Personarum sine præjudi- cō unitatis affirmat.* Quando autem idem S. Pater l. 5. ad *Eugen. c. 8.* ait, Personarum propriates non aliud esse, quām Personas, ipsasque non aliud, quām unum DÉUM esse, iterum (ut manifestum est legenti contextum) plus non vult, quām omnes Personas esse realiter identi- catas cum Divinitate, quamvis inter se realiter distinguantur, & numerum faciant: quæ fusē ibi deducit.

794. Ob. 8. Propositiones: *Essentia est Filius: Pater non est Filius:* possunt exponi, quin verificentur contradicōria: ergo nostra probatio est nulla. antec. prob. Prima propoſitio sic potest exponi: *Datur in DÉO identitas, qua Verbo communicatur cumulus omnium perfectionum absolutarum, & tota ratio boni simpliciter infiniti:* Secunda propoſitio autem sic: *Pater, quā precise Pater est, non est Filius quā Filius:* haec propoſitiones non habent prædicata contradictionia: ergo. Confir. Ut hac secunda propoſitio negati- vā verificetur, debet aliquid ostendi, quod dicatur non dari, & quod reverā non detur: sed hoc non potest esse Persona Filiū, quæ reverā datur: ergo debet esse aliquid aliud, scilicet Chimærica identitas, quæ daretur inter Patrem quā Patrem, & Filiū quā Filiū: ergo.

Resp. neg. ant. ad prob. nego, posse dari hanc explicationem primæ propositionis; quia illa non tantū significat, quōd essentia communiceat omne bonum Filiationi, sed etiam quod Filiatio se communicet essentiæ: adeoque deberet addi. Et vicissim cumulo omnium perfectionum absolutarum communicatur formaliter Filiatio. Resp. 2. pro nunc omisā primæ propositionis explicatio- ne, nego explicationem secundā:

Vel enim tantū intelligitur Pater quā Pa- ter, hoc est, ut substantia certo nostro conceptui, non est Filius quā Filius, hoc est, non est sub- stans alteri nostro conceptui, diverso modo eum repræsentanti: & nullo modo est sensus ab Ecclesia intentus in illa propositione: *Pater non est Filius;* quia antecedenter ad omnem ope- rationem intellectus, Pater non est Filius: & essentia communicatur: Paternitas non commu- nicatur. Certè negare, istas propositiones esse veras, antecedenter ad operationem intellectus, vide- tur non posse conciliari cum propositionibus fi- dei; nam sic evācuatur totum mysterium SS. Trinitatis, ut patet ex dictis num. 782.

Vel intelligitur: Pater quā Pater à parte rei: at quid est discriminis à parte rei inter Patrem quā Patrem, & Filium quā Filium? Saltem erit hoc, quōd Paternitas, & Filiatio sint realiter distincta. Bene: ergo sunt ista prædicta contradictionia. *Essentia est Filius, vel Filiatio: Paternitas non est Filius, vel Filiatio:* redditque totum argumentum. Ad confirm. dist. ma. debet aliquid ostendi, quod non detur, hoc est, non existat in re- rum natura. neg. ma. quod non detur in Patre, vel Paternitate. conc. ma. & dist. sic mi. neg. conseq. Sic, quando dico: *Petrus non est Paulus* non nego Paulum existere, neque etiam ne- cessē est Paulum non existere: sed tantū ne- cessē est, eum non inesse Petro. vide etiam n. 781.

795. Dices 1. Propoſitio: *Pater non est Fi- lius:* tantū significat: *Non datur inter Patrem, & Filiū tanta identitas, ut admiratur ipsi vera oppositio generantis, ac geniti.* Resp. neg. illa- licet enim omitteretur, aliquo modo aequivalere has propositiones, vel saltem unam ex altera in- ferri, tamen formaliter non idem sonant; nam nonidentitas, sed Filius ipse est prædicatum istarum propositionum, ut observat bene Ulloa in *log. ma. disp. I. c. 2. n. 92.* (ubi loco terminus identitas ponit terminum *communicatio*, quæ hic synonima sunt) alias neque rationale erit præ- dicatum in his propositionibus: *Homo est ratio- nalis: Equus non est rationalis:* contra communis- simam. Dein, etiamsi omitteretur illa explica- tio propositionis, deberet ab adversariis tamen admitti etiam hæc propoſitio: *Datur inter es- sentiam, & Filiū, tanta identitas, ut admiratur ipsi, vel non detur inter ipsos, vera oppositio generantis, & geniti:* at hæc ipsa oppositio, denominans Patrem non identificatum, sed oppositum geni- to: essentiam autem identificatam, & non op- positam genito, infert prædicata contradictionia, ex dictis n. 777. & 778.

Dices 2. Propoſitio: *Pater non est Filius:* vel est copulativa, ut sensus sit: *Pater non est natura, & Filiatio: vel est disjunctiva, ut sensus sit: Pater, vel non est natura, vel non est Filiatio:* in utroque sensu est falsa: ergo non est à parte rei.

## ARTICULUS V.

## Solvuntur relique Objectiones.

797. Ob. 10. Distinctio virtualis non potest admitti sine processu in infinitum praedicatorum: hunc nemo admittit: ergo, prob. ma. Ideo hoc praedictum *communicabile pluribus* distinguitur virtualiter ab essentia; quia ex una parte realiter identificatur cum essentia: ex altera parte est negabile de Paternitate, de qua non est negabilis essentia: sed rursum hoc praedictum *negabile de Paternitate* debet virtualiter distinguere ab esse communicabile; quia communicabile affirmatur de essentia, non item negabile: & sic in infinitum: ergo. Resp. neg. ma, ad prob. in primis hoc praedictum *communicabile*, neutraliter acceptum, non est negabile de Paternitate: præsertim, si sit subiectum propositionis; quia verum est: *Communicabile est Paternitas*; hinc potest negari suppositum. Secundo, ex doctrina Ulloæ relata n. 777. ista praedicta, *esse communicabile, non esse communicabile: esse negabile, non esse negabile*, non sunt absolute contradictoria; quia non intelligitur eadem communicabilitas, vel negabilitas, in utraque propositione, ut *cit. numero* est observatum. Unde nego ma, hoc enim praedictum non est negabile, saltem in abstracto metaphysico, de Paternitate, sed tantum aliud Chimericum, scilicet *communicabilitas Paternitatis*. verbo: quando dicitur: *Essentia est communicabilis*, adiectivum *communicabilis* pro recto habet ipsam essentiam, saltem implicitè: quia significat: est id, quod est communicabile: per hoc id autem in hac propositione intelligitur essentia: quando autem dicitur: *Paternitas est communicabilis*, adiectivum *communicabilis* pro recto habet Paternitatem, ex eadem ratione, & communis acceptio; si enim intelligeretur idem rectum, quod fuit in priori propositione, tunc haec propositio esset vera: nam significaret: *Paternitas est essentia communicabilis*: quod est verissimum. Hinc istud praedictum non distinguitur virtualiter ab essentia, sed supponit distinctionem virtualem essentia, & Paternitatis, propter Filiationem realiter distinctam à Patre, & tamen realiter identificatam cum essentia.

798. Dices 1. De ipsa Filiatione redit argumentum; nam haec, ut virtualiter distincta, debet habere praedictum, quod realiter iterum est identificatum cum essentia, & virtualiter ab eadem distinctum, de quo iterum redit quæstio. Resp. Filiationem non habere praedictum positivum, quod natura, vel essentia, non habeat, saltem realiter in abstracto metaphysico: sed habere negationem alicuius praedicti, scilicet Paternitatis, qua est realiter identificata cum natura, & virtualiter distincta: quia Paternitas etiam habet negationem praedicti, scilicet Filiationis. Verbo: Pater est virtualiter distinctus à natura; quia non est Filius: & Filius est virtualiter distinctus; quia non est Pater; nec in eo, quod sibi mutuo sint ratio distinctionis virtualis à natura, est ullum inconveniens.

Dices 2. Sunt tamen prædicata contradictionia *communicabile*, non *communicabile*, saltem conditionatè talia, & fundant distinctionem virtualem, ex definitione data *num. 767.* item *communicabile pluribus* saltem non potest prædicari in *concreto*, seu *adjectivè* de *Paternitate ex num. 777.* & *778.* ergo debet habere aliquod *constitutivum*, quod realiter *identificatur naturæ*, & *virtualiter* ab ea *distinguitur*. Resp. om. *interim* *conseq.* & ostendo tale prædicatum *absque* *processu in infinitum*; *habet enim* *essentia* *prædicata* *Filiū*, & *Spiritus S.* quæ *Pater* non *habet*: quæque sunt *ratio* *mutua* *distinctionis* *virtualis* *naturæ à Personis*: atque in his *sunt* *titulū* *processus*: & quæcumque tandem *excogitentia* *prædicata*, *communicabile*, *negabile* &c. *eorum* *qualis* *cumque* *distinctio*, *ratione* *hujus mysterii*, *reducitur ad hoc*, quod *natura* *possit dici* *Pater*, & *Filius*, & *Spiritus S.* non autem isti possint *prædicari* *omnes de quavis Persona*.

799. Ob. 11. argumentum hoc transversando à mysterio SS. Trinitatis ad mysterium libertatis Divine. *Absolutè* *antecedenter* *necessarium*, *est* *virtualiter* *distinctum* *ab essentia*, *eo* *quod* *possit* *prædicari* *de essentia*, *non autem* *de* *terminatione* *contingente*, *realiter* *identificata*: ergo debet esse *prædicatum* *aliquod* *affirmabile* *de absolutè* *necessario*, *non autem* *de essentia*: & *sic* *ulterius*. R. 1. ut suprà, neg. ant. *Falsum* *est*, quod *absolutè* *antecedenter* *necessarium* *neutraliter* *non possit* *prædicari* *de terminatione*; nam *verum* *est*: *Absolutè* *antecedenter* *necessarium* *est* *terminatio* *contingens*: item: *Terminatio* *contingens* *est* *absolutè* *antecedenter* *necessarium*: *hoc* *est*, *est id*, *quod* *est* *absolutè* *antecedenter* *necessarium*: *vel* *est* *absoluta* *antecedens* *necessitas* *essentia*: *vel* *est* *essentia* *absoluta* *necessaria* (nam in propositione: *Essentia est absolutè necessaria*: *adjectivum* *vel* *in recto* *significat* *essentiam*, *vel* *in obliquo* *non necessitatem* *quamcumque*, *sed necessitatem* *essentia*: *quamvis* *non possit* *concretivè*, *seu* *adjectivè* *dici*: *Terminatio* *contingens* *est* *absolutè* *antecedenter* *necessaria*.

Si urgeas argumentum in his propositionibus: *Essentia est absolutè antecedenter necessaria*: *Terminatio non est absolutè antecedenter necessaria*: Resp. iterum ex doctrina Ulloæ, has propositiones non est *absolutè* *contradicторias*; quia in prioris propositionis *prædicato* intelligitur *antecedens* *necessitas* *essentia*: in *prædicato* *vero* *secundæ* *propositionis* intelligitur *necessitas* *antecedens* *terminationis*. vide *n. 777.* & *778.* nam *falsum* *est* *dicere*: *Terminatio* *contingens* *non est* *absoluta* *antecedens* *necessitas* *essentia*. Si insistes: Ita propositiones sunt saltem *conditionatè* *contradicторias*: ergo adhuc *redit* *argumentum*. Resp. neg. *conseq.* quia *hoc ipso nihil* *affirmatur* *de uno*, *quod negatur* *de altero*; *sed tantum* *negatur* *aliquid aliud* *distinctum* *ab essentia*, & *terminatione*, scilicet *absoluta* *necessitas* *terminationis* *in seipso*, *seu* *ratione* *sui*: *quod tamen ipsum* *potest sufficere* *ad distinctionem* *virtualem*, ut diximus *numeris* *modò* *citatiss.*

Hinc Ulloa in logica majore disp. 1. c. 2. à *n. 72.* & iterum à *n. 87.* fuisse contendit, ad distinctionem virtualem non requiri distinctionem

realem in tertio, neque immediatam *disconvenientiam* in aliquo *prædicato*: *sed sufficere* *mediaram*, quam *n. 87.* asserit tunc dari, quando *prædicatum*, *verè* *affirmatum* *de uno*, *distinguatur* *realiter* à *prædicato* *negato* *de altero*, ita-*men*, *ut non possit* *distinguui*, *nisi* *daretur* *distin-**ctio* *virtualis*: *talia* *prædicata* *sunt* *absoluta* *ne-cessitas* *essentia*, *absoluta* *ne-cessitas* *terminationis*: *quarum* *una* *dari* *non possit* *sine* *altera*, *nisi dareur* *distinctio* *virtualis* *inter* *essentiam*, & *terminationem* *ex n. 777.* & *778.* *Fors* *etiam* *dici* *pos-**set*, *sufficere* *disconvenientiam* *conditionatam*, *ita*, *ut* *scilicet* *daretur* *absoluta* *contradiccio* *vel* *disconvenientia* *prædicatorum*, *nisi* *in* *subjecto* *daretur* *distinctio* *virtualis*.

800. Si petas: quare ergo non possit in *concreto* *prædicari*, & *dici* *terminatio* *absoluta* *necessaria*. Resp. conformiter ad dicta *n. 789.* hæc *propositio* *simpliciter* *prolata*, *ex* *communi* *acceptione*, itemque *ex dictis n. 777.* & *778.* *significat*, quod *ipsa terminatio* *in ratione* *terminationis* *fit necessaria*: *sive*, quod *detur* *absoluta* *necessitas* *ipsius* *terminationis* *ut* *talis*: *quod* *ta-**men* *est* *falsum*; *quia* *hæc* *necessitas* *est* *Chimæ-**rica*: *unde* *non datur* *forma* *requisita* *ad* *hanc* *denominationem*: *sicut* *tamen* *datur* *forma* *re-**quisita* *ad* *denominandam* *essentiam* *absoluta* *necessariam*; *quia* *datur* *absoluta* *necessitas* *es-**sentia*.

Si *ulterius* *queras*, an non *etiam* *possit* *di-**ci*, *deesse* *capacitatem* *subjecti*. Resp. *me* *jam* *dixisse* *n. 790.* *eam responsionem* *dificilius* *ap-**plicari* *ad* *hunc casum*; *cum* *nullum* *prædicatum* *actu* *fit* *in* *essentia* *Divina*, *quod* *non realiter*, *saltem* *substantivè*, & *tanquam* *abstractum* *metaphysicum*, *fit* *prædicabile* *de* *terminatione*, *adeoque* *affiri* *non possit* *distinctio* *in* *ratio* *realiter* *existente*. *Verum* *quidem* *est*, *quod* *essentia* *antecedenter* *potuerit* *habere* *Prædicatum*, *quod* *terminatio*, *e. g.* *volitio*, *habere* *non potest*, *scilicet* *nolitionem*: *at* *nolitio* *actu* *non datur*, *potentia* *autem* *habendi* *nolitionem* *est* *realiter* *etiam* *identificata* *volitioni*; *est enim* *vera* *hæc* *propositio*: *Volitio est potentia habendi nolitionem*: *quare* *non video*, *quale* *prædicatum* *actu* *habeat* *essentia*, & *realiter*, *saltem* *abstractive*, *aut* *substantivè*, *non habeat* *etiam* *terminatio*.

Si *tamen* *quis vellet*, *defectum* *capacitatis* *in* *subjecto* *posse* *refundi* *in* *prædicatum* *possi-**ble*, *sive* *in* *possibilitatem* *alicujus* *prædicati*, *po-**tentis* *excludere* *volitionem*, *non autem* *po-**tentis* *excludere* *essentiam*, *adeoque* *affirat*, *ca-**pacitatem*, *ad* *denominandam* *essentiam* *absoluta* *necessariam*, *dicere* *etiam* *negationem*, *seu* *po-**tius* *impossibilitatem* *prædicati*, *excludentis* *es-**sentiam*: *econtra* *capacitatem*, *ad* *denominandam* *terminationem* *contingentem*, *dicere* *possibili-**taem* *prædicati*, *excludentis* *volitionem*: *talis* *deberet* *admittere* (*quod forte* *alicui durum* *videbitur*) *denominationem* *necessarii* *non esse* *adæquatæ* *DEO* *intrinsecam*: *sed formaliter*, & *non tan-**tum* *arguitivè*, *dicere* *aliquid* *negativum* *extrin-**secum*, *nempe* *impossibilitatem* *Chimæra*, *seu* *prædicati* *excludentis* *essentiam* *Divinam* (*de* *pos-**sibilitate* *nolitionis* *abstrahere*; *quia* *disputari* *pos-**set*, *an possit* *DEO* *dici* *extrinseca*, *de quo* *vide* *num. 522.* & *525.*) *unde* *fortè* *prior* *responsio* *in* *hoc* *casu* *est* *expeditior*.

Hoc

Hoc tamen addo, eos etiam, qui non admittunt distinctionem virtualem sine distinctione reali in tertio (de quo vide Gormaz de DEO n. 129. & seq.) afferere, quod non debeat dari realis distinctione in tertio actu existente: sed sufficere, si detur in tertio possibili, seu praescindente a reali existentia, & possibilite: & hinc isti dicunt, essentiam Divinam, & volitionem contingentem, distinguere realiter in nolitione, & inter volitionem, & nolitionem, illam existentem, hanc verò possibilem, dari distinctionem impeditis, & impediti: quia non sit minor, quam producentis, & producti, atamen non exigat terminos coexistere, eo ipso, quod unus sit impeditus: quos tamen terminos coexistere exigit distinctione, vel oppositio producentis, & producti; cum producens, & productum necessario semel, & in Divinis semper coexistant.

801. Ob. 12. Potest dici, quod detur inter essentiam, & Paternitatem distinctione aliqua inadæquata realis: ergo non debet admitti virtualis. Resp. quarendo, quid intelligatur per distinctionem inadæquatam: certè non distinctione partis à parte; quia in DEO non dantur partes: ergo tantum intelligitur talis distinctione, vi cuius unum prædicatum, realiter identificatum essentia, tamen non realiter identificatur Paternitati, e. g. Filiatio: sed hæc non est distinctione realis essentia à Paternitate, sed tantum est distinctione realis Filiationis à Paternitate: quia Filiatio, si intelligatur ut præcisa ab essentia, est realiter adæquata distinctione à Paternitate. Unde nulla datur distinctione realis, saltem immediata, inter Paternitatem, & essentiam, sed ad summum datur mediata aliqua in tertio, eaque adæquata. Dein ex hac ipsa (ut adversarii vocant) inadæquata distinctione essentia à Paternitate, sequitur distinctione, ut modò explicatum, adæquata Paternitatis, & Filiationis, ex qua oritur distinctione virtualis inter essentiam, & Personas.

802. Ob. 13. Istæ propositiones: *Tota essentia Patris identificatur cum Filio: Tota essentia Patris non identificatur cum Filio totaliter: non habent prædicata contradictoria: ergo non verificantur prædicata contradictoria, neque inter ipsas Personas, multò minus inter essentiam, & Personas.* prob. ant. Non sunt contradictoria prædicata in his propositionibus: *Tota anima hominis est in pede: Tota anima hominis non est in pede totaliter: ergo neque in prioribus.* prob. etiam conseq. Tantum verificantur dictæ illæ propositiones; nam Filius habet quidem totam essentiam Patris, sed non totaliter; quia essentia etiam est Paternitas, quam Filius non habet. Resp. neg. ant. ad prob. neg. conseq. Iste termini *totum, non totaliter*, non habent locum in expositione hujus mysterii; alias non magis ineffabile, vel supra captum esset hoc mysterium, quam unio totius animæ simul cum capite, & simul cum pede; quam tamen unionem quilibet facile caput. Et quamvis forte existentiam animæ torius, simul in pluribus membris realiter distinctis, attamen unitis, non capiat homo sensibus immersus, tamen facilè capit naturaliter quivis Angelus, qui tamen non capit naturaliter hoc mysterium. Unde tota essentia Patris est totaliter identificata Filio; quia Pater-

nitas, utpote virtualiter distincta ab essentia, est suo modo, ut ita loquar, extra totalitatem essentia, prout hæc identificatur cum Filiatione.

803. Ob. 14. Distinctione virtualis deberet fundari in infinita perfectionis Divina: sed in hac non potest fundari: ergo, prob. mi. Infinitas illa non potest esse causa, cur aliqua perfectio negetur de infinitè perfecto: atqui, si fundaretur in ea distinctione virtualis, deberet esse causa, cur de Paternitate, infinitè perfecta, negatur Filiatione, quæ est perfectio; ergo, Resp. 1. Istud quoque debent solvere adversarii, qui utique etiam admittunt, distinctionem realem inter Personas fundari in infinita perfectione; si ergo potest infinita perfectio esse causa, cur ab infinitè perfecto possit realiter distinguere perfectio, poterit etiam esse causa, quod eadem de illo negatur. Resp. 2. neg. mi. ad prob. (om. inter) quod falsum est, Filiationem, aut Paternitatem, ut distinctiones ab essentia, esse perfectiones) neg. mi. quia ex fide habemus, Patrem, licet infinitè perfectum, tamen realiter non habere Filiationem. Ex quo tamen non sequitur, eum esse imperfictum, etiam tantum negativè; quia, quamvis non habeat Filiationem formaliter, habet tamen vel æquivalenter, vel, ut alii ajunt, eminenter; quia habet essentiam infinitam, quæ est realiter identificata etiam Filiatione.

804. Ob. 15. Contradictoria prædicata non possunt habere identitatem inter se: ergo non possunt convenire eidem realiter enti. Confir. Contradiccio excludit omnem identitatem: ergo, ubi datur aliqua identitas, scilicet realis, non potest dari contradicatio. prob. ant. Tantum isti duo termini contradictoriæ opponuntur *aliquis, nullus*: ergo etiam tantum isti: *aliqua identitas, nulla identitas*: ergo ubi datur aliqua identitas, non potest dari contradicatio, seu nulla identitas: Resp. disting. ant. contradictoria non possunt habere identitatem immediatam inter se, om. ant. mediata in tertio. neg. ant. & conseq. quia in eodem realiter ente potest dari tertium, virtualiter distinctum. Ad confir. disting. ant. contradictio excludit omnem identitatem immediatam. om. ant. mediata. neg. ant. & conseq. ad prob. dist. 1. conf. tantum contradictoriæ opponuntur aliqua identitas, & nulla identitas ejusdem rationis. conc. diversæ rationis. neg. 1. conf. & neg. suppositum ultimi consequentis, quod scilicet quilibet prædicata contradictoria tam universalem oppositionem inferat, ut excludatur omnis identitas; nam in Divinis quædam prædicata contradictoria tantum afferunt oppositionem aliquam minorem, qua excludatur tantum identitas immediata, vel virtualis. Sic etiam, licet sint contradictoriæ termini *aliquis homo, nullus homo*: tamen non omnis contradicatio inter homines excludit omnem hominem: e. g. *Petrus, non Petrus*: non excludit identitatem cum Paulo.

805. Ob. 16. Quando dicimus, verificanti contradictoria de eodem ente, identificato cum duobus realiter distinctis, vel volumus tantum quod verificantur de illis duobus realiter distinctis, vel de eodem ente indivisibili: neutrum potest dici; ergo, prob. mi. Non potest dici primum; quia sic non verificantur de virtualiter distincto, sed tantum de realiter distinctis:

Etis: non secundum; quia sic verificarentur de eodem realiter, & virtualiter indivisibili ente, quod nec nos admittimus. Confirm. *Essentia Divina, & Paternitas sunt una simplicissima entitas: ergo non possunt de iis verificari contradictoria.* Resp. neg. mi. & dico secundum, ad prob. neg. ill. non de eodem, etiam virtualiter indivisibili, sed tantum de realiter indivisibili, & virtualiter multiplici (quale est complexum ex natura, & Paternitate) verificantur contradictoria.

Ad confirm. neg. conseq. hæc eam entitas simul est virtualiter multiplex: unde de ipsa essentia, non quidem virtualiter, sed tamen realiter accepta, sive de ipsa, & prædicato, realiter ipsi identificata, e. g. Patre, possunt verificari prædicata contradictoria. Dices: ergo eadem natura identificatur cum esse Patrem, & non esse Patrem: hoc clare implicat: ergo. Resp. dist. ma. ita, ut natura identificetur cum Patre, & formaliter ejus negatione, neg. ma. cum negatione tantum radicali, hoc est, cum aliquo positivo, à Patre distinto. conc. ma. & dist. sic minore, neg. consequent. Quando autem dicitur, non posse dari simul, esse & non esse, intelligitur formaliter ejusdem rei; quia non esse radicale, seu aliquid non identificabile cum altero, datur in quovis, realiter ab altero distinto.

806. Ob. 17. Juxta nos vera essent istæ propositiones: *Paternitas non est virtualiter DEUS: Paternitas est virtualiter Chimæra: sed hoc nequit admitti: ergo. prob. ma. quoad primam propositionem: Hæc propositio est vera: Paternitas non est virtualiter Divinitas: ergo etiam illa prior. prob. etiam ma. quod secundam propositionem. Virtualis distinctio æquivalens reali: ergo vera est hæc propositio: Paternitas æquivalenter est realiter distincta ab essentia Divina: atque Paternitatem esse realiter distinctam ab essentia est esse Chimæram: ergo Paternitas est æquivalenter, vel virtualiter Chimæra.* Resp. neg. ma. quoad secundam, & probabiliter etiam quoad primam propositionem.

Prima enim propositio videtur habere hunc sensum: *Subsistens Patris non est virtualiter subsistens terminans naturam Divinam: quod falsum est; quia subsistens Patris est realiter, & virtualiter secum identificata. ad prob. conc. ant. neg. conseq. nam, ut jam dictum, terminus DEUS, quando prædicatur de Patre, vel Paternitate, videtur in recto dicere subsistens Patris; quia sicut ex num. 741. nomen DEUS per adhesionem prædicati determinatur ad certam Personam, ita etiam per adhesionem subjecti videtur ad eandem determinari.* Si tamen efficaciter probares, per nomen DEUS hic tantum intelligi Divinitatem cum subsistens absoluta, de qua num. 733. tunc Paternitas distinguatur virtualiter, nec fore absurdum dicere, quod Paternitas non sit virtualiter DEUS, sicut non est virtualiter Divinitas.

Ad probationem secundæ propositionis dist. ant. virtualis distinctio æquivalens reali quoad aliqua. conc. ant. quoad omnia. neg. ant. & disting. etiam consequens. est vera propositio: *Paternitas est æquivalenter realiter distincta in ordine ad aliqua prædicata. conc. conseq. in ordine ad omnia. neg. conseq. concedo dein subsumptum, & neg. conseq. Sic etiam est nul-*

la argumentatio: *Essentia virtualiter distinctum ab omnipotencia, est esse æquivalenter realiter distinctum ab ea: sed esse realiter distinctum ab omnipotencia, est non esse omnipotentem; ergo esse virtualiter distinctum ab omnipotencia, est æquivalenter non esse omnipotentem. Jamverò in ordine ad quæ prædicata æquivalenter distinções, debet desumi ex principiis fidei.*

807. Ob. 18. Ista propositio: *Essentia ejus Filii: necessariò involvit sensum formalem: ergo non verificantur contradictoria, nisi tantum formalia, prob. ant. Filio non identificatur essentia, nisi ut præcisa à cæteris Personalitatibus: ergo natura, ut identificata Filio, involvit præcisionem formalem, ant. prob. Filio non identificatur natura, ut involvens reliquas duas Personalitates: ergo. Resp. neg. ant. prob. neg. ant. quia utique antecedenter ad omnem operationem, seu præcisionem intellectus, essentia Divina realiter identificatur cum Filiatione, ad prob. quid intelligitur per illud ut involvens? non enim essentia involvit Personalitates ut partes, vel constitutiva; quia essentia non constituitur ex Personis: ergo tantum intelligi potest ut identificata.*

Jam istud, ut identificata: si facit sensum formalem istum, ut significetur, quod idenitatis cum aliis Personis sit ratio formalis immediata identitatis cum Filio, conc. ant. neg. cons. quia, licet non identificetur essentia Filio, ut identificata Patri, vel Spiritui S. modo identificetur Filio essentia, quæ est identificata Patri, & Spiritui S. habentur omnia, quæ requiruntur, ut propositio: *Essentia est Filius: in sensu reali sit verissima, absque omni præcisione formaliter: neque inde sequitur, etiam Patrem identificari Filio, propter distinctionem virtualem. Si autem adverbari intelligunt alium sensum, explicit, & respondebimus.*

808. Ob. 19. Ista propositio: *Pater non est Filius: ideo juxta nos est vera in sensu reali; quia Pater non est omne, quod est Filius: sed etiam non est omne id, quod est essentia: ergo etiam vera esset propositio: Pater non est essentia: quod est omnino falsum.* Resp. dist. mai. tantum ideo est vera. neg. ma. ex alia etiam ratione, conc. ma. & om. mi. neg. conseq. & patritatem. Propositio affirmativa: *Pater est Filius: ex communi acceptione Conciliorum, Patrum, & Theologorum, est suo modo collectiva, & significat identificari Patri, non tantum naturam, seu essentiam Filii, sed omnia, quæ identificantur Filio, & præcipue Filiationem ipsam; quia hoc venit in recto prædicati: unde est falsa: consequenter contradictoria ejus est vera, scilicet: Paternon est Filius, ut dictum n. 795. Ubi obiter noto, licet propositionis copulativa contradictionis debet esse disjunctiva, non tamen ideo etiam contradictionem propositionis collectivæ debere esse disjunctivam, ut cuique consideranti facilè pater: unde objici non potest, propositionem: Pater non est Filius: non posse esse collectivam, contra quod diximus n. 795. Econtra ista propositio: *Pater est essentia: ex eadem communi acceptatione non significat, Patri identificari omnia, quæ sunt realiter identificata essentia: imò oppositum supponunt omnia Concilia, PP. &c. sed tantum significat, identificari ipsam essentiam, quæ venit in recto: ergo**

ergo vera est ista propositio, adeoque falsa eius contradictoria: *Pater non est essentia.*

809. Ob. 20. Si de essentia, & Personis verificantur prædicta contradictoria, verificabuntur etiam aliqua de creaturis: hoc est impossibile; ergo, prob. ma. Dabitur cognitio creatæ cognoscens essentiam, & non cognoscens e. g. Filium: ergo cognoscens idem, & non cognoscens idem: item unio hypothætæ creatæ uniet immediate Filiationem humanitatem: non uniet immediate naturam: ergo dabitur unio immediate unius, & non immediate unius idem: ergo &c. Resp. neg. ma. ad prob. dist. ult. conf. & hæc contradictoria cadunt in cognitionem, vel unionem creatam. neg. conseq. cadunt in idem Divinum. conic. conseq. Cùm eadem realiter entitas DEI, virtualiter distincta, se habeat in ordine ad certa prædicta contradictoria, quasi esset realiter duplex, seu quasi essent duo, potest eadem creatura virtualiter indistincta habere respectum ad unum, & non ad alterum: sicut eadem unio Petri virtualiter profluit indistincta habet essentiale respectum ad Petrum, non ad Paulum, realiter distinctum. Sic etiam explicari debet connexio creaturæ cum DEO ut uno, non verò ut trino, si hæc secunda non detur.

## ARTICULUS VI.

An Personalitates Divinæ sint perfectiones virtualiter distinctæ ab essentia.

810. **D**ico. Personalitates Divinæ sunt realiter ipsa infinita perfectio essentia: sed non sunt perfectiones virtualiter distinctæ ab essentia. ita S. Thomas, quem teste Goneto tom. 2. træd. 6. disp. 3. de relat. Divin. n. 132, sequuntur communius Thomistæ, (quibus etiam ipse Gonetus consenserit n. 133.) & plurimi alii, præsertim antiqui, cum pluribus Recensionibus. Accedit Scotus ex professo quodlibet 5. sub initium, & fustis art. 2. atque Scottista, teste Maistro disp. 7. de SS. Trinit. q. 1. n. 1. Ex nostris Molina in 1. p. q. 42. a. 6. disp. 2. ubi ait, esse communiorum Scholasticorum, & plures citat, præsertim ex Thomistis. Beccanus tr. 2. de SS. Trinitate c. 2. q. 6. Ulloa de DEO disp. 2. c. 6. n. 70. & plures alii. Quamvis autem non negem, quod etiam opposita sententia suam habeat magnam authoritatem, tamen, ut mihi videtur, tantam non habet, quantum nostra. Suppono etiam hæc necessariam terminorum quorundam intelligentiam ex n. 99. & 122.

811. Prob: conclus. 1. auctoritate SS. Patrum, atque etiam Angelici, qui dicunt, dari in DEO unam tantum bonitatem, magnitudinem, dignitatem, veritatem &c. qui termini sunt convertibiles cum perfectione: &c. si quævis relatio, vel terminatio contingens, ut distincta, & seorsim, esset perfectio distincta à perfectione essentia, essent sane plures.

Dicta SS. Patrum sunt sequentia. S. August. l. 5. de Trinit. c. 8. Bonus Pater, bonus Filius, bonus Spiritus Sancus, nec tres boni, sed unus est bonus. item l. 7. de Trinitate c. 2. Pater igitur, & Filius simul, una essentia, & una ma-

R. P. Ant. Maior Theol. Tom. 1.

gnitudo, & una veritas. S. Damascenus l. 12. de orthodoxa fide c. 11. Una enim est essentia, una bonitas, una potestas, una voluntas, una facultas, una authoritas, una, & eadem: non tres inter se similes. S. Bernardus serm. 80. in Cantica. Pater est verus, id est, veritas, Filius est verus, id est, veritas, Spiritus S. est verus, id est, veritas. Et bi tres unus verus, id est, una veritas. S. Fulgentius lib. de fide orth. ad Donat. paulo post medium: Una quippe veritas unius veri DEI, in uno una veritas unus verus DEUS. Boëtius ad Joannem Diaconum: an Personarum nomina de essentia prædicentur. Pater veritas est, Filius veritas est, Spiritus S. veritas est. Pater, Filius, Spiritus S. non tres veritatis, sed una veritas. S. Thom. quest. 2. de potentia a. 4. ad 14. Sicut Paternitas in Patre, & Filiatio in Filiō, sunt una essentia, ita & sunt una dignitas, & una bonitas. Rursus 1. p. quest. 42. a. 4. ad 2. Dignitas est absolute, & non essentia pertinet: sicut igitur eadem essentia, que in Patre est Paternitas, in Filiō est Filiatio, ita eadem dignitas, que in Patre est Paternitas, in Filiō est Filiatio: deinde ex hoc ad 3. sic infert: *Unde neque omnes relationes sunt majus aliquid, quam una tantum: nec omnes Personæ majus aliquid, quam una tantum; quia tota perfectio Divine nature est in qualibet Personarum.*

Nec dicas, S. Doctorem in 1. dist. 25. q. 1. a. 4. admittere tres res; nam repono: ibidem negat, in DEO dari tria entia, atque, terminum ens, si sumatur substantiæ, non posse in plurali dici de DEO: unde terminum res etiam ibi non accipit substantiæ, sed adjectivæ, ut significet tres reales (intellige relationes) & sane se ipsum explicat ibidem ad 3. dum ait, per rem se intelligere relationem, in DEO realiter existentem, quæ multiplicetur in DEO: verbo: non intelligit per terminum res, in his circumstantiis possum, aliquam entitatem, vel perfectionem, quæ multiplicetur in DEO. Confir. 1. A Concilio Lateranensi C. Damuanus admittitur tantum una quædam summa . . . res, que . . . est Pater, & Filius, & Spiritus S. nec sit ulla mentio de pluribus rebus: ergo Concilium tantum agnoscit unam rem, consequenter etiam tantum unam perfectiōnem.

812. Respondent adversarii, istos textus intelligendos esse, tantum de magnitudine, bonitate, re &c. absoluta, non autem relativa; sed contra, ut ait Ulloa, mirum est, quod ista distinctio fugerit Concilium Lateranense, etiam post accuratum examen hujus controversiæ; cum tamen, si ritè adhiberi potuisset, valde conduxisset ad compendiendam item, inter Petrum Lombardum, & Joachimum Abbatem: quin sine illa mancam nobis doctrinam Patres illi dedissent. Eandem etiam distinctionem, inter bonitatem relativa, & essentialem, non afferit S. Augustinus, quamvis hinc inde uratur terminus relativa. Deinde, si possunt admitti plures entitates, res, perfectiones, &c. relativa, poterunt etiam admitti plures Divinitates, essentia, existentia, substantia relativa, item infinitates, in creationes, immensitates, æternitates. &c.

Nam eodem modo possumus adversarios urgere, ut illi nos. Personalitates, ut distinctæ

B b

ab

ab essentia, non sunt creature, non sunt accidentia, non sunt nihil, non sunt finitae, non sunt creatae, non sunt loco terminatae, non sunt temporales: adeoque debent esse Divinae, seu habere aliquam Deitatem, esse substantiae, ac essentiae, esse existentes &c. ergo, ut vix non jocatur Ulloa de DEO disp. 1. c. 5. n. 71. habebimus quatuor Deos, unum absolutum, tres relativos: item quatuor substantias, essentias, ac existentias Divinas: item quatuor infinitos, & increatos, immensos, ac aeternos. Erista multiplicabuntur non tantum adiectivae: sed etiam substantivae; quia concreta etiam substantialia multiplicantur; si subiectum, & forma multiplicantur, quod in hoc casu fieret: hoc autem videtur prouersus absurdum, nec satis conforme symbolo S. Athanasi, ubi profitemur tantum unum DEUM, unum in creatum, unum immensum, unum aeternum, unam Divinitatem, essentiam, ac substantiam. Est etiam aperte contra Angelicum, qui q. 2. de potentia a. 6. in corpora: *Nou est concedendum, quod aliquid absolutum in Divinis multiplicetur, sicut quidam dicunt, quod in Divinis est duplex esse, essentiale, & personale; omne enim esse in Divinis essentiale est: nec Persona est, nisi per esse essentia.*

813. Confr. ex Ulloa de DEO disp. 2. n. 79. In DEO uno non debet admitti multiplicitas, nisi quam ex Scripturis, aut Ecclesia, vel Patribus docemur; quia mysteria in DEO non sunt regulata per metaphysicas rationes, quibus omnibus superiora sunt: atque ex illis docemur, tantum multiplicari in DEO Personas, hypostases, substantias, relationes, proprietates, notiones, origines, processiones: non vero essentiam, existentiam, Divinitatem, substantiam, entitatem, rem, perfectionem: ergo. Quamvis autem intellectus noster non capiat, unum multiplicari sine altero, non refert; quia etiam non caput, quomodo multiplicentur realiter Personae, sine multiplicatione essentiae, realiter identificatae. Quod si dicas, istud utecumque explicari ope distinctionis virtualis; respondeo, etiam beneficio ejusdem exponi illud superius.

814. Probatur conclusio 2. Omnis perfectio in DEO debet esse infinita; nihil enim limitatum potest esse in DEO, omnimode infinito: ergo juxta adversarios prater essentiam dabuntur tres aliæ perfectiones, in sua saltem linea infinitae: sed hoc admitti non potest: ergo. prob. mi. subsumpta. Relations, vel Personalitates non sunt de ratione essentiae, ut est communis, & facile probatur; nam tota ratio essentiae debet esse communis tribus; cum tamen Personalitates non possint esse communes: ergo ratio essentiae non esset tam perfecta, quam ratio Persona, saltem in concreto, seu ut dicentis Personalitatem, & naturam, e. g. ratio Filii concretive sumpti, quod est valde absurdum.

Rursus tota Trinitas esset perfectior, quam quilibet Persona seorsim, contra S. Augustinum cit. n. 146. item tam Pater, quam Filius essent perfectiores Spiritu S. quia hic tantum haberet unam perfectionem relativam, scilicet spirationis

passiva; cum Pater habeat duas, scilicet genitantis, & Spirantis: Filius etiam duas, geniti, & Spirantis. Taceo, quod vel hoc absurdum multis videatur, quod in una Persona non sit ali, qua perfectio infinita, quæ revera in DEO existit; cum hac ratione non sit perfecta omni modo possibili. Videatur Molina in I. p. q. 42. a. 6. disp. 1. q. 2.

815. Dicunt quidem adversarii, essentiam Divinam continere eminenter omnem perfectionem, adeoque non esse perfectius complexum ex ipsa, & relationibus, quam ipsam solam, neque unam Personam perfectiorem esse, quam alteram; cum quilibet habeat essentiam. Sed contra: quamvis sat facile percipi possit, quod essentia Divina eminenter continet aliquam perfectionem creatam, limitatam, & respectu infinita perfectionis quasi nihil computandam, tamen non potest infinita perfectio contineri eminenter; nam, ut recte advertit Mastrius disp. 7. de SS. Trinitate q. 1. a. 1. num. 4. eminenter continere, de rigore sermonis, est continere aliquid dempiti imperfectionibus, vel aliquid perfectius, adeoque dici excessum, seu eminentiam perfectionis supra rem contentam: quæ utique dari non possunt in nostro casu. Addit Mastrius num. 5. hac ipsa de causa creaturam, additam DEO, nullam addere perfectionem ipsi; quia eminenter continetur à DEO, conque tener nec Personalitatem addere eidem perfectionem, si eminenter continetur.

Conclusio hæc de Personalitatibus Divinis extendi etiam debet ad terminaciones contingentes actuum voluntatis, & intellectus Divini; nam & ista non sunt perfectiones ab essentia distinctæ, ut ex prima probatione facile colligitur. Quamvis autem secunda ratio in ordine ad has terminaciones non sit efficax (nam, cùm omnes Personæ à quilibet terminacione eodem modo afficiantur, nunquam ex his potest probari, quod, si essent perfectiones, propterea una Persona posset esse perfectior altera) attamen saltem, cum possibilis sit pura omissione libera in DEO ex num. 42. sequitur, quod, si hæ terminaciones sint perfectiones, essentia Divina possit carere aliqua perfectione intrinseca, sibi possibili: quod non videtur posse admitti.

## ARTICULUS VII.

### Solvuntur Objectiones.

816. O B. I. Concilia, maximè Nicenum II. & SS. PP. dicunt, in DEO dari tres perfectas substantias, vel tres perfectos: item dari personalem perfectionem: item tria perfecta &c. quos textus vide apud Mastrius disp. 7. de SS. Trinitate q. 1. a. 4. n. 42. ergo ipse Personalitates sunt perfectiones. Confirm. SS. PP. etiam dicunt, DEUM absque relationibus fore imperfectum: ergo. Resp. conc. ant. neg. conseq. Una, eademque perfectio essentialis, cum sit in pluribus per identitatem, reddit plures perfectos; sicut, si eadem albedo per replicationem effet pluri-

pluribus muris unita, redderet omnes albos: & defacto eadem cognitio denominat plures cognitos. Quando autem in Synodo VI. seu Constantiopolitana III. a. 18. in editio Constantini Pogonati Imp. dicitur: *Credimus . . . . unitatem quidem propter naturalem unionem, ac dominationem: Trinitatem vero propter subsistentiarum perfectionem: hoc ipso, quod non dicitur perfectiones, inuitur, tantum esse unam, scilicet essentialem, quæ tamen sit tribus communicata, & propter quam ira communicatam credenda sit Trinitas; quia sine Trinitate ita communicari non posset: nec alii verbis admittitur ibi perfeccio in subsistentiis, ut oppositis unitati.*

Quod attinet ad Personalem perfectionem, de ea S. Damascenus l. 1. de orth. fide c. 11. sic habet: *Quantum ad causam (sicut enim Græcus, & ideo causam in DEO admittit) & ea, quæ à causa pro- ficiuntur, ac Personæ perfectionem, hoc est, ex- stendi modum, discrimen animadvertisimus: cum autem eodem loco, ut citavimus num. 81. idem S. Pater non admittat in DEO tres bonitatis, sed unam tantum: neque hic admittit propriæ dictas perfectiones, sed tantum latius aliquo modo dictas, seu aliquos modos existendi, scilicet subsistentias. Tria perfecta admittit S. Epiphanius heresi 69. circa medium: verum intelliguntur tria supposita, sed una, eadémque perfectione perfecta. Plus certè ex eo textu, si ne omni ulteriori explicatione posito, inferrri non potest.*

817. Ad confir. neg. conf. Per illum loquendi modum tantum innuunt SS. PP. essentiam Divinam fore imperfectam, si non esset communicabili pluribus, aut secunda: & hoc est, quod vult S. Cyrillus Alexandrinus l. 1. thesauri c. 6. paulo ante medium, ubi sic ait de Patre Divino: *Perfectus autem est, non solum; quia DEUS, sed etiam; quia Pater: nam immediate addit: Quare, qui DEUM negat, Patrem esse, is excusidatorem asserit à Divina natura, ut jam perfecta non sit; cum generandi virtute caret: quod ultius pluribus probat. Idem etiam vult, ut patet legenti l. 2. thesauri c. 1. dum ait: Non enim potest esse perfecta Deitas, nisi Filium habeat.*

Eodem modo exponentis est S. Athanasius orat. 2. contra Arianos circa medium: item S. Hilarius l. 12. de Trinit. circa medium: item S. Ambrosius l. 4. de fide c. 4. quos vide apud Mastrium loco modo citato. S. Gregorius Nazianzenus orat. 5. de Theol. sub initium, scribit quidem, *Deitatem non fore perfectam, si caret sanctitate, hanc autem habere non posse, nisi habeat Spiritum Sanctum: sed utique Pater est etiam Sanctus per identitatem, etiam non habeat per identitatem Spiritum S. unde S. Doctor non vult dicere, Spirationem passivam, ut distinctam ab essentia, esse sanctitatem: sed tantum, Divinam naturam, ut sanctam, exigere etiam Spirationem passivam, &, si hanc non haberet, caritatem eam infinitudine sanctitatis, quæ ipsi debetur, quæque necessariò se debet per identitatem effundere, seu communicare Spiritui Sancto.*

Citatur & alius textus ex hoc S. Patre orat. 3. ubi dicitur de Paternitate sic scribere: *Est glo- ria audio, non diminutio, quemadmodum Spiritus*

*productorem esse: sed longo labore hunc tex- tum invenire non posui: certè loco citato non habetur. Si contextum legero, respondebo. Interim Ulloa respondet, quod, sicut rationale in homine dicit perfectionem ultra animalitatem; non quia dicit distinctam, sed quia eandem clarius explicat: ita etiam DEUS Pater dicat perfectionem, quam non dicit solus DEUS; quia eandem clarius explicat. S. Athanasius autem oratione contra gregales Sabellit post medium, dum sic ait: *Universa enim plenitudo, & integras Deitatis est Pater, ut Pater: universa item plenitudo Deitatis est Filius, ut Filius: est pro nobis; quia vult, omnem plenitudinem perfectionis esse in qualibet Persona, ut distincta ab altera, a deoque stare in sola essentia: quod patet ex hac adjecta ratione, dum ait: Quando quidem amborum una forma intelligitur, quæ integræ se in utroque, & solidè exhibet.**

818. Ob. 2. Relations, vel Personalitates, ut distinctæ ab essentia, adorantur: ergo debent esse perfectio, aut. probatur. Ecclesia in præfatione festi SS. Trinitatis sic canit: *Ut in confes- sione vera, sempiternaque Deitatis, & in Personis proprietas, & in essentia unitas, & in maiestate adoratur equalitas: ergo adorantur proprietates, seu Personalitates, ut distinctæ. Confir. 1. Si relationes non essent perfectiones, non esset ratio, cur daren- tur in DEO: ergo. Confir. 2. Videtur ex se absurdum dicere, quod in DEO detur aliquid, quod non sit perfectio: ergo.*

Resp. dist. conseq. Personalitates debent esse perfectio essentialis. conc. conseq. debent esse perfectio distincta ab essentia, nego conf. ad prob. dist. cons. adorantur ut distinctæ ab essentia tantum virtualiter. conc. conseq. ut plus, quam virtualiter, distinctæ. neg. conseq. Personalitatem esse vir- tualiter distinctam ab essentia, & perfectione es- sentiali, non impedit, quod minus ipsa sit verissimè, & realissimè, perfectio essentialis; quia distinctio virtualis, cum non sit distinctio a parte rei ex n. 767. non excludit, imò supponit identitatem realem: consequenter adorari Personalitatem, ut virtualiter distinctam, est adorari ut realiter identificatam cum perfectione essentiali, seu, ut habentem istam per identitatem realem, quamquam cum aliqua discrepancia in aliquo prædicato. Ex quo tamen nullatenus infertur, adorari aliquam perfectionem distinctam ab essentiali; quia nulla datur. ita Ulloa, & quoad substantiam etiam Molina, atque Bécanus.

Mastrius disp. 7. de SS. Trinit. a. 4. n. 48. & 49. ex Scoto addit, omnes tres Personas Divinas adorari, & quidem adoratione, specialiter terminata ad unam præ altera, ut patet ex Litaniis: sed unicam, & eandem esse rationem adorandi in omnibus; quia omnes adorantur ut unus DEUS, & sic explicari potest S. Epiphanius in Ancorato non longè ab initio dicens: *Honoratur autem Pater, secundum quod Pater est: honoratur Filius, prout Filius est: honoratur Spiritus S. prout Spiritus verus est, & Spiritus DEI: hoc est, hono- ratur unus, etiam ut distinctus ab alio, quamvis sit eadem ratio omnes adorandi. Quod confir- matur ex eo, quod illa Præfatio Ecclesiae sit maxi- mè composta ad hæreticorum errores confu-*

tandos, qui volebant, aut non esse realiter plures, aut non eodem modo adorabiles SS. Perlonas, de quo Molina loc. cit. n. 810, sub finem. Ad 1. confir. neg. ant. Ratio, cur dentur relationes, est ipsa essentia Divina, exigens se per identitatem communicare tribus realiter distinctis, in quo stat infinita, & incomprehensibilis perfectio. Ad 2. confir. disting. ant. videtur absurdum, quod detur aliquid in DEO, quod non sit perfectio essentialis. conc. ant. quod non sit perfectio distincta ab essentiali perfectione. neg. ant. & cons. Recolantur hic probationes nostræ sententiae.

819. Dices 1. Persona Verbi sanctificat humanitatem Christi, & infinitè dignificat ejus merita; ergo debet esse perfectio. Resp. cum Ulloa, ut suprà dist. conseq. debet esse perfectio essentialis. conc. conseq. debet esse perfectio distincta ab essentiali. neg. conseq. In primis Verbum, vel Persona Verbi, seu Filius in concreto, dicit etiam naturam Divinam. Sed, si loquamur etiam tantum de Personalitate, hæc, cum sit tantum virtualiter distincta ab essentia, secum realissimè assert perfectionem essentialiem, adeoque sanctificat humanitatem, & dignificat merita: ipsa tamen non est distincta sanctitas, neque (ut S. Thomas citatus n. 811. doceat) est distincta dignitas. Et hic iterum id sub oculis habendum, quod jam sèpe dictum, nempe, distinctionem virtualē non esse à parte rei distinctionem, sed tantum æquivalētiā ejus in ordine ad aliqua prædicata.

Dices 2. Verbum magis sanctificat humanitatem, aut dignificat merita Christi, quia n. Pater: ergo non sola essentia sanctificat, vel dignificat. Resp. conc. totum; nam etiam Verbum dignificat, sed non nisi per dignitatem essentialē: quod autem per hanc Pater non sanctificet, sicut Verbum sanctificat, ratio est; quia ipse non unitur humanitati, nec constituit suppositum elicēt illa merita. Nec est bona argumentatio: Natura Patris dignificat: ergo etiam Pater; alias deberet Pater etiam esse Filius; quia ejus natura est Filius.

820. Dices 3. Persona Verbi (& eadem est ratio de Persona Patris, ac Spiritu S.) ut distincta ab essentia, habet aptitudinem, & capacitatem, ad identitatem cum essentia Divina: sed hæc ipsa aptitudo, vel capacitas, est perfectio: ergo. mi. prob. Incapacitas ad eam identitatem est imperfectio: ergo capacitas est perfectio. Confir. Talis capacitas non potest oriri, nisi ex illimitatione Personalitatis; quia in nullo ente finito est reperibilis: ergo. Resp. 1. insistendo principiis Ulloæ. om. ma. dist. mi. hæc aptitudo est perfectio essentialis. conc. mi. Est distincta ab illa, neg. mi. & conseq. ad prob. om. ant. dist. conseq. ut prius. Persona, ut virtualiter distincta ab essentia, est realissimè ipsa essentia, nec habet aliam capacitatem ad identitatem cum essentia, quā qualē habet ipsa essentia ad identitatem secum ipsa, quā est tantum capacitas latius dicta in aliquo sensu purè formalē: sicut autem capacitas essentiæ non est perfectio distincta ab essentia, ita etiam capacitas Personalitatis. Ad confirm. om. totum in sensu modo explicato.

Respondent alii cum Mastrio ad hanc objectionem neg. mi. nam capacitas, non exigens

identitatem, sed tantum potens recipere perfectionem, seu, ut ipse explicat, non positiva, sed tantum suo modo negativa, non est perfectio, ad prob. conc. ant. negant consequentiam; datur enim medium, scilicet prædicatum neutrum: & sic ut Angelus, nec est frigidus, nec calidus, & lapis, nec rationalis, nec irrationalis: sic ratio, nec est perfecta, nec imperfecta. Ad confir. negant ant. dicuntque, capacitatem illam oriri ex ente, nec finito, nec infinito, quales esse Personalitates, volunt Mastrius, Molina, atque Becanus: & Molina addit, divisionem entis in finitum, & infinitum, esse tantum entis, à Philosophis cogniti: Becanus verò assert similitudinem puncti, quod nec sit finitum, nec infinitum in extensione; cum nullam habeat. Responsio Ulloæ est expeditior.

821. Ob. 3. Relationes, ut distinctæ ab essentia, non sunt nihil, sed sunt ens: ergo perfectio. prob. conseq. Omne ens est bonum: ergo bonitas, atque perfectio est, quæ sunt synonyma. Ad hanc objectionem in primis retoquunt argumentum in omnibus illis, quæ adducta sunt n. 812. e. g. Relationes non sunt creatæ, finitæ, temporales, loco terminatae &c. ergo sunt Divinitates, æternitates, immensitates &c. Dein non minus sunt termini transcendentes, veritas, bonitas, quā ens, & tamen non multiplicantur in DEO: ergo nec ens. Certè S. Thomas in 1. dist. 25. q. 1. a. 4. negat, in DEO dari tria entia, & quamvis admittat tres res, videtur intelligere terminum illum adiectivè, hoc est, tres reales; cum enim dicat, non dari tria entia, videtur supponere, terminum res adiectivè prædicari: nam si substantiè accipiatur res, tunc res, & ens sunt idem, & ex Lateranensi, citato n. 811. tantum datur unum. In forma variæ varie respondent.

822. Molina respondet dist. ant. Relationes, ut distinctæ, sunt ens, quale tantum cognoverunt antiqui Philosophi. neg. ant. sunt ens alienus rationis, conc. ant. & neg. conseq. ad probat. dist. eodem modo ant. & neg. conseq. ait enim hic auctor, relationes Divinas non esse capaces perfectionis ex rationibus pro conclusione allatis. Idem ferme volunt Scotistiæ, cum distinguunt inter ens quantum, & non quantum, seu inter ens, quod habet quantitatem, si non molis, saltem virtutis, & inter ens non quantum, quod neutram quantitatem habet, quale ens dicunt esse relationes. Respondent alii neg. ant. ajunt enim, dari medium inter ens, & nihil: scilicet, esse connexum cum ente: quod non significat perfectionem, sed tantum esse connexum cum perfectione.

Resp. cum Ulloa de DEO disp. 2. c. 6. n. 71. Relationes sunt ens entitate essentiæ, conc. ant. entitate distincta ab essentia, neg. ant. & sub eadem dist. conc. vel neg. conseq. ad prob. eadem adhibetur distinctio. Ut enim jam diximus n. 819. distinctio virtualis assert secum identitatem realē cum essentia: unde etiam relationes, ut virtualiter distinctæ, sunt ens, aliquid, verum, bonum, perfectum, substantiale &c. sed entitate, aliquidditate, veritate, bonitate essentiæ, vel substantiæ: sicut sunt existentes, æternæ, & immenses &c. sed existentiæ, æternitate, & immensitate essentiæ. Paritas aliqualis est cum muro, qui etiam ut distinctus ab albedine, est albus, dummodo

modo albedo sit unita; sic etiam relatio, ut virtualiter distincta ab ente, & perfectione, tamen est existens, & perfecta, modò sit realiter identificata. Si quæras, quid ergo concipiatur, quando concipitur id, quod habet Pater, & non habet Filius. Resp. non concipi entitatem, vel perfectionem: sed concipi relationem, Personalitatem &c. de quibus n. 813. Si dicas, omne id esse ens, cui non repugnat existere. Resp. cùm Personalitati repugnet existere per aliam existentiam, quæ essentiale, vel absolutam, hoc ipso repugnare, ut sit ens distinctum ab essentia. Si urgeas, Personalitatem concipi ut aliquam perfectionem distinctam: Respondeat Ulloa, se apprehensiones non morari; cùm etiam DEUS Pater concipiatur ut senex.

823. Dices. Relationes realiter inter se distinguuntur: ergo debent esse res, seu entia. Confir. 1. Quod realiter producit, aut producitur, debet esse res: sed Paternitas producit, & Filius producitur: ergo. Confir. 2. Filiatio realiter unitur humanitati: & ipsa est terminus immediatè unitus, non autem essentia ei identificata: ergo debet esse res. Resp. neg. conseq. non enim in Divinis distinguuntur una res ab altera, sicut nec una Divinitas ab altera; nam una summa res ex Lateranensi est omnes tres Personæ: unde istæ, quatenus inter se distinguuntur, non sunt res; quamvis sint reales, scilicet relations, proprietates &c. vide supra n. 813. & Ulloam disp. 2. de DEO c. 7. n. 81. Ad 1. confir. retorq. arg. Quod producit, aut producitur, debet esse aliqua essentia. Si neges hoc in Divinis, cur mihi non etiam licet negare illud? Unde neg. ma. talem quoad secundam partem, intelligendo id, quod formaliter potest dici productum; sufficit enim, ut productum sit reale, seu realis Filiatio, quamvis non sit res distincta ab essentia: sicut etiam, quod formaliter producitur, non est formaliter aliqua essentia.

Quod attinet ad 1. partem minoris: ex S. Thoma cit. n. 741, non debet dici: *Paternitas generat*; sed: *Pater generat*. Pater autem non tantum habet ipsam essentiam, quomodounque per realē identitatem, sed dicit eam constitutivè; quamvis ipsa natura, seu res, non generet, de qua rectum n. 789. & seq. Si hoc tibi non placet, dic cum Ulloa cit. disp. 2. de DEO. c. 6. n. 70. producens, & productum, esse aliquid reale, perfectum &c. sed realitate essentiae. Ad 2. confir. neg. conseq. intelligendo illam de termino immediatè unito: sufficit enim, si hic sit aliquid reale: vel dist. debet esse res realitate essentiae. conc. conseq. realitate relativa. neg. conf. Nec tamen ideo res immediatè unitur humanitati, sed tantum id, quod est illa res, seu quod est reale; nam jam sàpe dictum, non omnia prædicata in Divinis convenire omnibus realiter identificatis. vide Ulloa de DEO disp. 2. c. 7. n. 88.

824. Ob. 4. Terminations contingentes actuum intellectus, & voluntatis Divinae, debent esse res, & perfectiones, etiam ut distinctæ ab essentia: ergo multò magis Personæ. prob. ant. Istæ terminations sunt exercitium intellectus, & voluntatis: sed exercitium est aliqua res distincta ab essentia, qua non exercetur, seu elicetur: ergo. Confir. Si possunt tres Personæ, aut duæ, vel plures

terminations, identificari in DEO, poterunt etiam plures res: prius est verum: ergo. Resp. ut supra, quod sint res, non tamen realitate alia, quæ essentia; sed sint ipsa res essentia. Unde sub hac distinctione conc. ant. & etiam conseq. ad prob. iterum dist. min. ut prius, & sub eadem distinctione conc. vel neg. conseq. Scilicet terminations illæ sunt exercitium, quamvis essentia identificata non exerceatur, seu elicatur: sicut Filiatio est producita, quamvis natura identificata non producatur, de qua re n. præced. Ad confirm. neg. ma. Quid multiplicetur in DEO, & qua plura possint identificari essentia, debemus habere ex principiis fidei, ex quibus habemus, plures Personas posse identificari essentia, vel etiam plures terminations: non autem plures res, vel perfectiones, ut probatum.

825. Ob. 5. Virtualiter distincta debent sub aliquo conceptu apparere ut duo: atque juxta nos e.g. Paternitas, & essentia, sub nullo conceptu apparerent ut duo: ergo. prob. mi. Sub nullo conceptu apparerent ut duæ res; quia semper essentiam tantum una res, scilicet essentia: ergo. Confir. Relationes constituunt, & distinguunt Divinas Personas: ergo debent esse aliquid præter essentiam: prob. conseq. Ipsa essentia sola non constituit totam Personam, nec distinguit unam ab altera; aliæ non esset eadem essentia in omnibus: ergo. Resp. neg. mi. ad prob. neg. conseq. non enim debent sub conceptu duorum entium apparere: sed sufficit, si sub alio conceptu ut duo appareant; & sic essentia apparet tanquam essentia, relatio tanquam relatio. Si etiam dicas, relationem constitui ex essentia, vel istam includere, ut vult Ulloa de DEO disp. 2. c. 7. n. 81. tamen apparent ut duo, scilicet ut includens, & includsum, constituens, & constitutum.

Ad confir. dist. conf. relationes debent esse aliquid præter essentiam, hoc est, aliud ens. neg. conseq. aliquid, id est relatio, hypostasis, proprietas &c. conc. conseq. ad prob. conc. ant. neg. conseq. Nec dicas, rationes distinctivas Personarum inter se, vel unius ab alia, non posse habere eandem essentiam; nam hoc non est verum; cùm utique Personalitates omnes habeant eandem essentiam, & ex Lateranensi eandem rem: & tamen haec sunt vel maximè rationes distinctivæ Personarum. Nempe eadem essentia, ratione distinctiois virtualis potens verificare prædicata contradicitoria, vel contraria, potest per identitatem esse essentia istorum prædicatorum, consequenter contrariorum distinctivorum.

826. Ob. 6. Relationes ut tres dicunt entitatem; non enim sunt entia rationis: ergo dicunt tres entitates. Confir. Adjectivum *tres* debet cadere super aliquid substantivum: sed qualcumque assignetur, semper erit entitas, & non phantasma: ergo debent admitti tres entitates. Resp. 1. retorq. argumentum. Relationes non minùs dicunt veritatem, bonitatem, quin & Divinitatem, de quibus num. 813. ergo etiam ista debent multiplicari. Resp. 2. dist. ant. Relationes dicunt entitatem essentiae. conc. ant. distinctam ab essentia. neg. ant. & conseq. Propterea tamen non sunt entia rationis, sed sunt reales, ut sàpe jam dictum, vel, ut ait Molina, sunt tres adjectivæ, non substantivæ. Nec dicas. Si per impossibile essent realiter distinctæ.

distinctæ ab essentia, tamen forent aliquæ res; nam resp. tunc essent Chimæra, & non res. Ad confir. dist. ma. Adjectivum debet cadere super nomen substantivum quæcunque. om, vel conc. ma. super substantiam, seu entitatem, vel super nomen substantivum, quod significat entitatem aliquam, quæ multiplicetur. neg. ma. quia potest cadere super relationem, proprietatem &c. quæ sunt eadem unica, & neutiquam multiplex entitas. dist. etiam min. erit entitas distincta ab essentia. neg. mi. indistincta. conc. mi. & neg. conseq.

827. Ob. 7. Si Relationes, vel terminatio-nes contingentes, virtualiter distinguntur ab omni sua entitate, tunc sunt Chimæra: conseq-uen-tes est falsum: ergo & antecedens. prob. ma. Nihil est magis intimum cuique rei, quam entitas sua: ergo prorsus repugnat eam distingui ab omni ista: ergo saltem præter entitatem absolutam vi-derur admittenda entitas, vel existentia relativa. Resp. Utique etiam adversarii admittere debent, quod ipsa entitas absoluta, seu essentia, sit revera intime realiter identificata relationibus, sitque verè earum essentia, & tamen ab iis virtualiter distinguitur: & vicissim relationes ab essentia, seu entitate. Et par est ratio de terminationibus con-tingentibus. In forma neg. ma. ad prob. dist. ant. nihil cuique magis est intimum realiter, quam enti-tas sua. conc. ant. nihil magis est intimum virtualiter. neg. ant. & conf.

828. Ob. 8. Personalitatibus nihil deest in sua ratione ipsis debitum: ergo sunt perfectæ. Confir. 1. Ipsi sunt objectum amabile à voluntate Divina: ergo sunt bona, atque perfectæ. Confir. 2. Exdem convenientia essentia Divinæ: ergo sunt illi bona. Resp. disting. conseq. Personalitates sunt perfectæ perfectione essentia. conc. conf. aliâ distictâ. neg. conseq. Personalitates etiam ut virtualiter distinctæ (quod jam sèpè dictum) habent realiter identificatam essentiam: quam si non haberent, utique ipsis deesset aliquid, vel maximè debitum; quia essent Chimæra: adeoque perfectæ sunt; quia habent perfectionem essentia. Nec retorques dendo, etiam essentiam fore Chimæram, si non haberet relationes, adeoque etiam hanc esse perfectam, non perfectione sua, seu essentia, sed perfectione relationum; nam, cum certum sit, dati in DEO bonitatem, verita-tem, perfectionem unam in omnibus, quæ debet esse essentialis, utique essentia jam est perfecta perfectione sua, seu essentiali: neque exigit relationes tanquam perfectiones: sed tanquam hypo-stases, quibus perfectionem suam communica-cket.

Ad 1. confirma. Resp. cum Maistro, Molina, & Becano dist. tant. Personalitates sunt objectum amabile, amabilitate essentia. conc. ant. amabilitate distincta. neg. ant. & sub eadem distinc-tione conc. vel neg. conseq. si enim essentiam non haberent, amabiles non forent. Adde, quod à voluntate amari etiam possit pura negatio, seu id, quod non est perfectio physica. Unde etiam ex hoc capite, saltem, nisi aliud in antecedente subintelligeretur, posset negari consequentia. Ad 2. confir. neg. conseq. Licet essentia convenientia, tamen eam non perficiunt, neque sunt ei bona, ita, ut afferant bonitatem distinctam; sed tantum sunt

bonæ quasi negative, seu non male: sicut suo modo est homini conveniens negatio impropositio-nis in membris, quamvis non sit positivè bona; cùm non sit bonitas physica.

829. Ob. 9. Paternitas in creatis est perse-ctio: ergo multò magis in Divinis. prob. conf. Paternitas in creatis est participatio Paternitatis Divinæ ex illo ad Ephes. 3. v. 15. Ex quo omnis pa-ternitas in celis, & in terra nominatur: ergo. Confir. Relatio in genere, abstrahens à creata, & in-creata, est perfectio: ergo etiam increata. Resp. neg. conf. intellectam de perfectione distincta ab essentiali. Paternitas creata est actio generativa, quæ habet aliam essentiam, seu realitatem distin-ctam ab homine, qui est Pater, consequenter uti-que est perfectio illius hominis, præterim cùm etiam essentia hominis finita sit, & perfectibilis; at in Divinis Paternitas, sicut non habet aliam es-sentiam, quam Divinam, ita nec debet, aut potest esse alia perfectio. Ad prob. reditè ait Be-canus, paternitatem creatam non esse tam partici-pationem Paternitatis Divinæ, quam totius SS. Tri-nitatis, hoc est, esse hujus effectum; nam non est particula Paternitatis Divinæ, sed tantum effec-tus, accipiens suum esse à terra SS. Trinitatis; cùm omnia opera DEI ad extra sint communia. Ad-dit Molina, Apostolum dicere, non Paternita-tem creatam esse à Paternitate Divina: sed à Pa-tre, qui includit essentiam. In forma, concedo antec. neg. iterum conf. in sensu superiore; suf-ficit enim, ut Paternitas, seu Pater, aut SS. Trini-tas, sit perfectio essentialis.

Eodem modo respondetur, quando objici-tur. Omne id, quod in creatis dicit perfectio-nem limitatam, in DEO dicit illimitatam. Re-spondetur enim dist. illat. dicit in DEO perfectio-nem illimitatam essentiali. conc. aliam. neg. illa-tum. Ad confir. dist. ant. Relatio in genere est perfectio semper distincta ab essentia. neg. ant. in-distincta. om. ant. & sub data distinctione conc. vel neg. conf. Ubi addo, personalitatem in creatis, seu subsistentiam, si sit negatio tantum, non esse perfectionem physicam: si autem diceretur, esse modus aliquis, erit perfectio ex ratione tali, ex quali Paternitas creata: de qua modo di-ctum.

830. Ob. 10. Si Relationes Divinæ non sunt perfectiones, non sunt incomprehensibilis à creatura: hoc est falsum: ergo. Confir. 1. Est perfectio essentia, posse subsistere in tribus Per-sonis: ergo etiam ipsa Personalitates sunt perfectiones, prob. conf. Non esset perfectio subsiste-re in pluribus, non dicentibus perfectionem: er-go. Confir. 2. Personalitates sunt subsist-entia, redduntque naturam subsistente, præ-terim Filiatio reddit subsistente naturam hu-manam: ergo debent esse perfectiones. Resp. cum Maistro, Molina, & aliis neg. ma. nam Re-lationes realiter sunt Divinitas, quæ compre-hendi non potest: item involvunt mysterium SS. Trinitatis, quod apparenter opponit principiis naturalibus, & naturaliter comprehendendi non potest. Addit Molina, relationem com-prehendi non posse, quin comprehendatur etiam fundatum, adeoque essentia Divina.